

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Sausis - January 21, 1982 Nr.3

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Vėlybas praregėjimas

Kad Sovietiją reikia griauti, o ne gelbėti

Vytautas Meškauskas

Gen. maj. Edwin L. Sibert, armijų generolų Omar N. Bradley ir vėliau Dwight D. Eisenhower žvalgybos viršininkas 1944-46 metais, pastebėjo, kad Europoje veikia geresnė už vokiečių žvalgybą organizacija.

"Tai buvo seno komunistų Internacionalo, kurį Leninas įsteigė 1919 metais, aparatas išplėsti proletariato revoliuciją visame pasaulyje. Tas aparatas buvo visur, net mūsų ir sąjungininkų tarpe."

"Man pasidarė aišku, kad aparato nariai buvo lojalūs ne savo vadams, bet tik Stalinui ir Kremlui."

"Man jie parūpo, nes jie buvo ginkluoti, disciplinuoti ir patyrę pagrindžio kovotojai. Mes turėjome skaitytis su 'karu tarp JAV ir Rusijos po II-jo pasaulinio karo ..."

"Atkreipiau Bradley ir Eisenhowerio dėmesį į tai. Pirmašis mane paragino galimai greičiau paruošti Komunistų Internacionalo veiklos santrauką ... bet kai mes pradėjome ieškoti reikalo žinovų, pastebėjome, kad vyriausybėje nebuvo žmonių, kurie kiek daugiau apie tai žinotų."

"Mes turėjome prašyti britų žvalgybos talkos, peržiūrėti vokiečių žvalgybos archyvus ir pasisamdyti du belgų darbo unijų veikėjus, kurie turėjo didelį patyrimą. Mes turėjome keturių milijonų armiją, bet joje nebuvo nė vieno, kuris galėtų parašyti penkių puslapių raportą apie Internacionalą."

"Raportas pagaliau buvo paruoštas ir mes už jį sumokėjome. Bet, kai patiekiau sąskaitą, aš buvau paklaustas, kodėl reikėjo aiškintis apie ... sąjungininkų organizaciją."

Sitie gen. Siberto, mirusio 1977 m., žodžiai patarnavo įvadui į žinomo britų žurnalisto Antony Cave Brown ir amerikiečių karo istoriko Charles B. MacDonald 641 psl. didelio formato knygai, kaip komunistų Internacionalas siekė II-jo pasaulinio karo: "On a field of Red". (G.P. Putnam's sons, New York, 1980. \$9.95)

Mes ja naudojames prisimindami dabar vėl aktualius vokiečių-sovietų santykius. Žinoma, per keturiasdešimt metų daug kas pasikeitė, bet ir dabar nesunku kai kurių įvykių užkulisiuose įžiūrėti Kominterno palikuonių machinacijas. Apie jas jau daugiau kalbama, tačiau daug kur ir dabar galima užtikti tokia pat ignoraciją kaip ir tu, kurie karo pabaigoje nesuprato reikalo apie tai surinkti daugiau informacijų, nes ... "juk tai mūsų sąjungininkai!"

Žinia, ne Kominternas rašė pasaulio istoriją, bet vargiai kas nors kitas mokėjo taip pa-

sinaudoti ir kartais išsiaukti sau palankius įvykius. Gali būti, kad kiti ir nenorėjo, ar pvz. vokiečių atveju, nemo-kėjo.

Tiesa, taip sukurta imperija gali išsilaikyti tik prievarta ir todėl ilgainiui turėtų išnykti, nes pastatyta ant prievartos pamatų. Tačiau, kaip Lenkijos įvykiai parodė, niekas Vakaruose iki šiol nesugalvojo kaip tą išnykimą paskubinti, nors kol imperija laikosi ji sudaro didelį pavojų kitiems.

George Will, populiarus kolumnistas, per David Brinkley sekmadienio programą, po pasikalbėjimo su kancleriu Schmidt, pareiškė, kad Lenkijos krizė jau pasibaigė - dabar prasidėjo pačios Amerikos krizė, išplaukusi iš nesugebėjimo ar nenorėjimo reaguoti į Lenkijos įvykius.

To paties sekmadienio, sausio 10 d. N.Y. Times Nr. apžvalginėje sekcijoje pasirodė naujai susidariusio Committee for the Free World viso puslapio skelbimas, kurį pasirašė eilė JAV, Prancūzijos, Anglijos ir Vokietijos intelektualų, pradedant prancūzų filosofu, tarptautinės padėties analistu Raymond Aron ir baigiant tuo pačiu George F. Will.

Pagal juos, yra atėjęs momentas užimti aiškią poziciją. Ar reikia bendradarbiauti su tais despotais, kurie nori užgniaužti lenkų kovą už laisvę, ar jiems pasipriešinti.

Tiesa, nedaug kas viešai siūlo bendradarbiauti, bet ta idėja galinti pasireikšti ir kita forma. Jei sovietai neįsiveržė į Lenkiją, tai nėra ko jų kaltinti. Arba galima Solidarumui prikišti, kad jis nuėjo 'per toli' ir tik gen. Jaruzelskio 'bandymas' gali išsaugoti Lenkiją nuo sovietų invazijos. Konkretiai talka prispaudėjams gali pasireikšti ūkine pagalba Lenkijai ir Sovietų Sąjungai. Tokiu būdu Vakarai atsidėkotų Sovietų Sąjungai už leidimą užgniaužti Solidarumą quislingų režimui, o Lenkijos quislingai bus apdovanoti už karo laimėjimą prieš savo tautiečius.

Vakarai dabar turi apsispręsti, ar jų interesuose yra stabilizuoti sovietų imperiją, kas gal kada nors privestų prie Rytų liberalizacijos. Kas būtų lygu prielaidai, kad sovietai užgniaužė Solidarumą tik tam, kad jis vėl prisikeltų!

Kita galimybė esant - pasinaudoti istorine proga paskubinti sovietų imperijos subyrėjimą. Lenkija ir Sovietų Sąjunga desperatiškai yra reikalingos Vakarų paskolų, javų, technologijos. Viso to su laikymas nepadidina karo rizikos, bet tik priartins jų galą.

(Nukelta į 2 psl.)

JAV LB Kultūros taryba buvo susirinkusi sausio 14 d. posėdžiui. Iš kairės V. Mariūnas, R. Balytė, J. Stempuzis, prof. A. Kuprevičius, pirm. I. Bublienė, dr. A. Idzelis, dail. N. Palubinskienė, A. Rukšėnas ir dr. J. Cadzow.

J. Carlos nuotr.

LB Kultūros Tarybos nuveikti darbai ir ateities planai

AURELIJA BALASAITIENĖ

Pasibaigus 1981 metams ne kartą mintimis nuklystame į praeitų metų įvykius, ypatingai į tuos, kurie mums paliko gilų įspūdį ar turėjo kokios nors įtakos mūsų visuomenės gyvenimui. Su pasigėrėjimu prisimindama pereitų metų Kultūros Tarybos premijų šventę Clevelande, tiek smalsumo, tiek noro paskatinti vedama, radau progą pasikalbėti su JAV LB Kultūros Tarybos pirmininke Ingrida Bublione. Prie puoduko kavos nuoširdžiai išsikalbėjome apie Tarybos atliktus darbus ir planus ateičiai.

TEATRO PREMIA ANTRAM KAIMUI

JAV LB Kultūros Taryba sausio 14 d. posėdyje, nutarė 1981 metų 1,000 dolerių Teatro premiją skirti Antram Kaimui. Savo sprendimu Kultūros Taryba vilioja pastebėti ir pripažinti šio vieneto sėkmingas kūrybines pastangas, formuojant savo veidą ir ieškant krypties.

Susiorganizavęs beveik prieš du dešimtmečius, Antras Kaimas buvo daugelio jaunų jėgų scenos meno mokykla ir paskatinimas.

Laureatas Antras Kaimas bus pagerbtas Premijų šventėje, balandžio 18 d., Detroite. Premijos mecenasas Lietuvių Fondas.

"Taryba ir jos darbai — tai suma visų tarybos narių pastangų ir idėjų", pareiškė Ingrida Bublione. "Visi nariai į tarybą atėjo su entuziazmu ir giliu rūpesčiu pagyvinti mūsų kultūrinį gyvenimą", tęsė ji toliau. "Mes jautėme visuomenės pritarimą ir paramą. Nors dalis visuomenės į Lietuvos laisvinimą yra pasiryžusi eiti per politiką, tačiau jau atėjo laikas intensyviau rūpintis kultūriniu judėjimu, vyresnės kartos intelektualų ir kūrėjų greito retėjant. Kultūra — tai tautos gyvybės išraiška todėl ir tarybos padaryta judėjimą visuomenė pajuto, kas sukėlė didesnę entuziazmą ir norą dirbti toliau".

Ingrida Bublione, JAV LB Krašto valdybos pirmininko V. Kutkaus pakviesta Kultūros Tarybos pirmininkės pareigoms, iš karto būkštavusi, nes augo, bren-do ir mokėsi toli nuo Lietuvos. Studijavusi griežtuosius mokslus, tačiau iš savo tėvų paveldėjusi gilią meilę lietuvių kultūrai. Lituanistinės mokyklos mokytojas rašytojas V. Kavaliūnas jai padaręs didelės įtakos ir paskatinęs pamilti lietuvių literatūrą. Prisimindama Pošką, Stanevičių ir kitus, ji panorė dėti pastangas, kad lietuvis kūrėjas būtų "pastatytas ant piedestalo". Jos manymu, išeivijoje atkirsta tautos dalis išliks gyva tik per rašytą žodį, dainą, meną, muziką.

Visa Kultūros Taryba sa-

vo darbą atlieka ne tiek iš pareigos, kiek iš meilės savo idėjai. Tai noras, kad kūrėjų darbai neliktų archyviniais eksponatais, bet tarnautų dabarčiai ir išliktų ateinančioms kartoms. Taryba jaučia, kad jos pagrindinė pareiga yra skatinti visų sričių kūrybos apraiškas. Pradėjus darbą pasigėsta gairių, taigi premijos buvo pirmutinis žingsnis į skatinimą. Jos yra ir moralinis, ir medžiaginis atlyginimas bei kūrybinio pripažinimo įrodymas.

Taryba buvo sudaryta taip: pradžioje Ingrida Bublione patarimo kreipėsi pas Viktorą Mariūną, ilgametį LB Apylinkės valdybos narį kultūriniais reikalais. Tai esąs pirmas asmuo, į tarybą atėjęs su dideliu entuziazmu ir idėjomis. Buvo bandyta apimti įvairių gentkarčių ir sričių atstovus. Jauniausiai inteligentų kartai atstovaujanti Rita Balytė, literatūros ir kalbų specialistė bei mokytoja, einanti sekretorės pareigas. Labai darbštus išdėtininkas ir reikalų vedėjas buvo Jurgis Malskis, padaręs didelį įnašą savo kruopštumu ir darbštumu. Dailininkė Nijolė Palubinskienė užmezgė tamprius ryšius su lietuviais menininkais, iliustruojančiais lietuvių rašytojų leidinius ir rūpinasi kitais savo srities darbais. Prof. dr. Jonas Cadzow didžiulis įnašas į mūsų kultūrinių lobių išsaugojimą įrodo jo nepaprastą meilę lietuviškai

(Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Valstybės sekretoriaus Haig kova Europoje už sankcijas sovietams. - Laimėjimas žodžiais, bet ne veiksmiais.

- Padėtis Lenkijoje.

Praėjusį pirmadienį NATO užsienių reikalų ministrai, susirinkę specialiam posėdžiui Bruselyje, pasmerkė Sovietų Sąjungą už jos paramą 'sistematingai spaudai' Lenkijoje. Jie taip pat apeliavo į Sovietų Sąjungą gerbti pagrindinę Lenkijos teisę išspręsti savo problemas be užsienio įsikišimo ir taip pat skaityti su aiškiu lenkų tautos daugumos noru reformoms.

Tai gražūs žodžiai. Susitarimas dėl veiksmų skamba daug kukliau. Sutarta Lenkijos klausimą iškelti Madrido konferencijoje; santykiuose su Lenkijos karine vyriausybe - neužmiršti jos laikino charakterio ir nepriimti jos kaip nuolatinės vyriausybės; pasirūpinti pabėgėliais ir nenorinčiais i tėvynę grįžti lenkais; suvaržyti kreditus; nesiderėti dėl Lenkijos mokėjimų atidėjimo. Sutarimas priimtas vienbalsiai, tik Graikija pareiškė rezervų dėl kai kurių pastraipų ir vieno sakinio, liečiančio veiksmus, bet ne principinį pasmerkimą.

Haigas, kuris ilgus metus buvo NATO vyr. vadas ir gerai pažįsta kitų narių pažiūras ir mentalitetą, viešai pareiškė, kad jis sutarimais labai patenkintas ir nieko daugiau nesitikėjęs. Iš tikro, blaiviai žiūrint, sunku buvo ko nors daugiau tikėtis. Sprendžiant iš Maskvoje sukulto triukšmo dėl to nutarimo, sovietams jis labai nepatiko. Nebūdami tikri, ko toliau santarvininkai galėtų griebtis, sovietai turėtų būti atsargūs. Sprendžiant iš Lenkijos atsakingų pareigūnų pareiškimų, kad karo stovis galėtų būti panaikintas jau vasario 1 d., jei tai 'leistų padėti', galima manyti, kad jie neatsisakė ir 'minkštesnės' linijos pasirinkimo. Mat, kad Lenkija galėtų pergyventi be didesnių sutrikimų šiuos metus, jai reikalingi nauji kreditai 6 bilijonų dolerių sumoje.

Zinoma, pažįstantiems sovietinius režimus iš ankščiau, dar nesinori tikėtis, kad laikas juos jau būtų taip pakeitęs, kad jie pradėtų skaityti su pavergtųjų gėrbūviu. Jei jie galėjo sušaudyti 15,000 lenkų karininkų Katyne, kodėl jie dabar turėtų lieti kitokias kaip krokodilo ašaras dėl badu mirstančių lenkų vaikų ar senelių? Juk jiems - juo mažiau lenkų, juo geriau!

Antra vertus, reikia manyti, kad jie dabar elgiasi gudriau ir kai ką stengiasi išspręsti politiniu kompromisu. Jei jie turėtų laiko, jie mielai palauktų ilgiau iki NATO sąjungininkams ir patiems amerikiečiams pabostų gyventi su jais blogu ir vėl pradėtų ieškoti geresnių santykių. Sunki ūkinė padėtis tačiau jiems taip daryti neleidžia. Jie jau per daug priklauso nuo prekybinių ryšių su Vakarais.

Teoriškai vakarai, sulaukysdami kreditus Sovietijai ir jos

satelitams, galėtų padaryti Rytais labai didelės žalos. Tiesa, nukentėtų ir kai kurie Vakarų bankai, bet ne taip skaudžiai, kad turėtų užsidaryti. Reikia atsiminti, kad Marshallo planas, kuris atstatė Vakarų Europą ant kojų po antrojo pasaulinio karo, pareikalavo apie 15 bilijonų dolerių paskolų. Siandien viena Lenkija yra skolinga 26 bilijonus. Zinoma, reikia skaityti su infliacijos sumažinta dolerio verte, bet prie Lenkijos skolų dar reikia pridėti 10 bilijonų pasiskolintų Rumunijos, 7 bil. Vengrijos - žodžiu, bendra viso sovietinio bloko įsiskolinimo suma gali pasiekti 80 bilijonų dolerių. Tai didelė suma, bet ... vistiek dar mažesnė negu numatytas šių metų JAV biudžeto deficitas. Jei ji galima lengvai pakelti, geriau nurašyti i nuostolius visiems vakarams sovietų ir co. skolas, negu save apgaudinėti jiems dar daugiau skolinant.

Haigas norėtų eiti tuo keliu, bet ar jis ras pritarimo - svarbiausiai - savo paties namuose? Per spaudos konferenciją antradienį, vienas britų žurnalistas jam patiekė labai būdingą klausimą: ko čia daug triukšmauti dėl karinio režimo Lenkijoje, jei toks pat toleruojamas Turkijoje ir Lotynų Amerikoje? Ar tai ne 'dvigubas standartas'?

Haigas labai supyko. 'Ar nelaikais mūsų Vakarų kritikams atsisakyti jų pačių dvigubo standarto ir daugiau vertinti savo laisvės ir vertybės, o ne su pasitenkinimu naikinti save pačius?' - buvo jo atsakymas.

Teisingai Haigas sakė, kad Lenkija yra 'bandymo atvejis' - 'Test Case'. Sovietai turi žinoti, kad jų elgesys gali iššaukti neigiamas arba teigiamas pasekas, priklausančias nuo jų elgesio. Istorija mokanti, kad didžiausia klaida padaroma tada, kada ignoruojami ginkluotų agresorių tarptautiniai susitarimų laužymai ir elgiama taip, tarytum nieko neatsitiko. Jis teigė toliau:

'Lenkijos likimo klausimu, Rytų-Vakarų santykių akivaizdoje, mes galų gale turime paklausti savęs, ar mes neteksime savigarbos, jei neatsakysime kartu? Vakarai dažnai

yra kaltinami esą tik vartotojų bendruomenių rinkinys. Nejaugi mes esame taip sotūs ar išgąsdinti, kad net bijome ginti tokias moralines vertybes, kurios duoda prasmės gyvenimui?'

Vėlybas praregėjimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Permainai galima sutikti ir su tos pačios dienos N.Y. Times vedamuoju, kur ginčijama buv. ambasadoriaus Maskvoje G. Kennan doktrina. Pagal ją - sovietai yra pasiryžę rizikuoti daugiau, norėdami išlaikyti Lenkiją, negu Vakarai norėtų rizikuoti siekdami ją išvaduoti. Ir jei taip, kam žaisti su sankcijomis, kurios gali tik sudaryti pavojų taikai Europoje?

Vedamojo autorius teigia, kad Kennano pagrindinė priežaida yra klaidinga. Taika reikalauja ne tik klusnios, bet ir produktyvios Lenkijos. Maskvai reikia, kad Vakarai padarytų Lenkiją produktyvia.

Laikraštis pasisako už Reagano sankcijas, nors jos ir kuklios, bet simbolizuoja norą su-

ir pagaliau baigia:

"Savo gausiomis aukomis mums parodote, kad esate visiškai patenkinti mūsų darbu. Eisime ir toliau šiuo tiesiu keliu."

Iš kitos pusės žiūrint, jei svarbu tik gausios aukos ir "dirbant iš pasiaukojimo didesnis už darbininko uždarbį", tai materialiai skaičiuojant, nedaug apsiėjo ir skaitytųjų nepasitenkinimo išklausymas. Kiek gali būti vertas nesuvalgyto cepelinio likutis? **vm**

laikyti pagalbą Maskvai. Lenkijoje ne solidarumas nugalėjo kompartiją, ji pati sugriuvo.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

ESLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Unija niekada nepasisakė prieš santarvę su sovietais. Lenkija negrėsė sovietų sienoms, bet tik jų ideologijai. Jei Vakarai nepadės, sovietinis blokas turės paskelbti bankrotą, kuris daugiau pakens sovietams negu Vakarams. Defeatizmui būsią progos vėliau.

Tokie ir panašūs balsai dar nieko nereiškia, jei jų nepaseks veiksmas. Bet pradžioje visados buvo žodis.

IMMEDIATE OPENINGS
FOR
JOURNEYMEN
ALL AROUND
MACHINISTS

5 years minimum experience.
1st & 2nd Shifts.

Paid holidays vacations, medical and hospital benefits.

Apply call or send resume
J. & E. SUPPLY CO.

419 S. E. 79
Oaklahoma City, Ok. 73144

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS-157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turini ir kalbą redakcija neatsako.

AR NEBUS PRASNAUSTA IR ŠI KARTĄ?

Lenkijos gyventojus spaudžia vienu metu susitelkusios visokeriopos bėdos, pradedant komunistiniams kraštams tipišku fiziniu ir dvasios teroru, ne paprastai šaltos ir gilios žiemos beviltišku maisto, kuro ir vaistų trūkumu, baigiant skolomis vad. kapitalistiniame pasaulyje. Jas reikia mokėti aukso arba kieta valiuta, o valstybės ižde jų nėra ne tik pagal terminą skolos daliai grąžinti, bet ir palūkanoms mokėti.

Padėčiai gerinti, kaip oficialiai buvo skelbta, valdžią perėmė generolai ir tuojau pat diktatūriškai paskelbė karo stovį. Bet žiauriai vykdomas, jis visą mėnesį sukėlė daugiau netikrumo ir bėdos, kaip naujos.

Jeigu buvo galvota, kad ir Lenkijos paklupdymas praeis be didesnio atgarsio, kaip tai seniau atsitiko su Vengrija ir Čekoslovakija, ši kartą Kremliaus planuotojai persiskaičiavo. Siapus geležinės uždangos demokratiniis pasaulis reagavo kiek kitaip, negu anais atvejais. Panaudotą smurtą prieš lenkų darbininkus moraliai pasmerkė net Vakaruose veikiančios komunistinės partijos, o JAV prezidentas nuėjo dar toliau. Jis ne tik pasmerkė raudonuosius vadus, bet ir viešai paskelbė visuotinį įsitikinimą, jog kaltė dėl Lenkijos įvykių priklauso lygiai Lenkijos generolams, lygiai ir Maskvos vadams, pagal kurių planus ir įsakymus visa tai buvo padaryta. Kaltieji turi prisimti ir atsakomybę už savo veiksmus. Todėl ir panaudotos sankcijos, apie kurias anksčiau mūsų politinėje apžvalgoj buvo rašyta, taikomos abiems: Lenkijos generolų vyriausybei ir Sovietų sąjungai.

Sankcijas taikydamos abiems, prez. Reaganas aiškiai žinojo, jog jų panaudojimas nieku būdu nesužlugdys Sovietijos, nei nuvers lenkiškos diktatūros. Daug svarbiau buvo jų moralinis poveikis prispaustiesiems, kur unijai vadai reikalavo teisingesnio gėrybių paskirstymo, kurį vykdytų gyventojų pritarimą gavusi krašto vadovybė. Jeigu tai buvo pretekstas diktatūrinei spaudai įvesti - kaip oficialiai skelbiama - tai tuo prie daugelio įrodymų prisidėjo dar vienas, būtent: pavergtuosiuose kraštuose rytinėje Europoje valdžia gali išsilaikyti tik tada, kada ją remia raudonoji kariuomenė ir tokia pat

valdžios proteguojama milicija. Kalbos apie laisvą žmonių valią ir apsisprendimą tėra seniai sproges muilo burbulas, kuriuo ir patys raudonieji vadai seniai nustojo tikėti.

Maskvos reakcija į prez. Reagano viešą pareiškimą buvo galima iš anksto numatyti. Tuojau pat pasigirdo kaltinimai, kad vakariečiai ketinę Lenkijoje nuversti vyriausybę, socialistinę santvarką pakeisti kapitalistine, o sankcijos esančios nukreiptos prieš kenčiančią lenkų liaudį. Toji propagandos kampanija, vedama iš Maskvos ir tūravojama iš kitų komunistinių sostinių, ypač sustiprėjo, kada praėjusią savaitę Briuselyje posėdžiavę Šiaurės Atlanto gynimo sąjungos valstybių užsienių reikalų ministrai pritarė JAV ėjimams Lenkijos krizės atžvilgiu.

Zinoma, toji Maskvos kampanija nutyli apie sankcijų paskelbimo ir jų galimo atšaukimo sąlygas; nemini ir to, kad jas generolų šutvei priėmus, JAV yra pasiruošusios padėti Lenkijai išbrišti iš ekonominės bėdos. Tylima ir apie tai, kad žmoniškumo sumetimais prez. Reaganas remia ir skatina privačiai organizuoti pagalbą vargstantiems, kurie ją gautų per privačias organizacijas pagal reikalą, bet ne pagal paslaugą diktatūrinei valdžiai ir ją remiančiai partijai.

Nebe pirmas kartas, kada sovietinės imperijos diktatoriai, pagl utopinę komunizmo sistemą žemėje rojų kurdami, iš ekonominio bankroto išsigelbėjo tik kapitalistinio pasaulio pagalbos dėka. Tokios pagalbos jie tikisi ir dabar, leisdami jai privačiai plaukti į Lenkiją ir siekdami, kad Vakarų demokratinės valstybės be jokių sąlygų duotų lengvatą ir nereikalautų komunistinio bloko valstybių skolų grąžinimo. O tos jų skolos milžiniškos: Lenkija 25 bil. dolerių, Rumunija 10 bil. dolerių, Vengrija 7 bil. dol. - bendrai visas rytų blokas apie 80 bil. dolerių. Tas prasiskolinimas išaugo iš dalies dėl nemokėsiško ekonominių reikalų tvarkymo komunistinėje santvarkoje, o iš dalies dėl sąmoningo satelitinių kraštų išnaudojimo, gaunant vakariečių kapitalą medžiagoms ir technikiniais įrengimais išigabenti, o produktus ir gaminius puslėčiui gabenant į Rusiją. Taip susglėžtus išteklius Kremliaus didžiūnai

Mažosios Lietuvos dalis — Klaipėdos kraštas 1920 m. buvo atskirtas nuo Vokietijos ir alijantų vardu pavestas valdyti prancūzams. Lietuvos valstybei 1918 metais Vasario 16 dieną atgavus nepriklausomybę, užsimezgė dar glaudesni ryšiai su Mažosios Lietuvos patriotais veikėjais ir, savaime aišku, jų troškimai didėjo susijungti su savo broliais lietuviais po viena trispalvė vėliava.

Tačiau ano meto santarvės valstybės, kaip ir dabartiniai pasaulio valdovai, besikūriantį mažų valstybių, kaip ir Lietuvos nemėgo, neužtarė, nelinkėjo joms gero. Lietuvos diplomatinės pastangos atgauti tą savo žemės dalį negaudavo pritarimo. Vis buvo kalbama, kad Klaipėdos kraštas bus atiduotas Lenkijai, tai Lietuva būtų iš trijų pusių lenkų apsupta. Bet, lietuvių tautinę dvasią nedingo. Nors Didžioji Lietuva — rusų lenkų prispausta, Mažoji — vokiškų prūsų pavergta per šimtmečius išliko lietuviškos ir visuomet svajojo, planavo susijungti į vieną.

Ir taip laikas ėjo, lietuvių ryžtas ir pastangos atgauti šį kraštą, t. y. laisvą kelią į jūrą, į tvirtesnę valstybės ekonominį gyvenimą didėjo, kol pagaliau atėjo lemiantis momentas sukilti ir patiems kraujai nors dalį Mažosios Lietuvos atvaduoti. Ko nebuvo pasiekta taikiu būdu, buvo įgyvendinta 1923 m. sausio 15 dieną pačių gyvybe rizikuojančių lietuvių sėkmingai pasibaigusiu kautynių žygiu, sukilėliams vadovaujant Jonui Budriui, vėliau ilgus metus buvusiam Lietuvos generaliniu konsulu New Yorke.

Tos pastangos buvo gerai žinomos ir to laikotarpio Amerikos lietuviams, į kuriuos klaipėdiečiai kreipėsi pagalbos, o šie į Amerikos vyriausybę siuntė delegaciją ir visa eilė Ame-

naudojo ne žmonių gerovei kelti, bet pasaulinei revoliucijai brandinti; visame pasaulyje maištininkams ginkluoti, teroristų gaujoms remti, šnipų rujoms išlaikyti ir apskritai Vakarų demokratijoms žlugdyti.

Kapitalas, kaip bekalbėsime, yra vienas iš efektyviausių ginklų, bet Vakarų pasaulyje jis mažiausiai naudojamas politiniams tikslams. Visą laiką siekusi ir dabar Vakarų demokratijų sunaikinimo ne išsižadėjusi, sovietinė imperija ideologiškai jau yra bankrutavusi, ekonomiškai artinasi prie bankroto briaunos.

Lenkijos įvykiai kaip tik duoda vakariečiams puikiausią progą už prašomą paramą išgauti nuolaidų anapus geležinės uždangos kenčiantiems. Kyla tik klausimas, ar nebus prasnausta ir ši kartą?

Klaipėdos atvadavimą prisimenant

EMILIJA ČEKIENĖ

rikos lietuvių vyrų aktyviai dalyvavo ir to krašto atvadavimo žygiuose.

Šis lemtingas pasisekęs Klaipėdos krašto sukilimas dar ilgai narpliojosi tarptautinės politikos įvykiuose nes tuo buvo užinteresuoti ne tik aliantai, bet ir Lenkija, Vokietija ir Sovietų Rusija. Ir vis dėlto dar kiek užsitęsęs, dingio siena tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos.

Klaipėdos miestas ir uostas išaugo į didelį judėjimo centrą, o visas Baltijos pajūrio kraštas, jo nepaprastai poetų apdainuoti gamtos vaizdai, jūros platybė, pušų miškai, gamtos ramybė ir didingumas viliojo kiekvieną lietuvį.

Mažoji Lietuva kartu su Didžiąja Lietuva bendromis jėgomis tautą vedė politinės, kultūrinės ir ekonominės gerovės keliu, nes tai buvo tą tik prisikėlus, visom kūrybinėm galiom suklestėjusi nepriklausoma mūsų Tėvynė nuvertusi sienas — Didžioji ir Mažoji Lietuva.

Nors mūsų tauta maža, bet šalis didvyrių, karžygių, poetų, dailininkų, rašytojų ir mokslo vyrų. Mes nors vergais gimėm, bet daug turim dvasios inteligentų, nes esam pašaukti didelį dvasios darbą dirbti, tikėdami, jog Nemuno srove, Klaipėdos linkui, pakeliui į jūrą, senovės gintaro srity, ypač kursis Lietuvos gyvenimas. Labiausiai tuo keliu

eis viso krašto lobis ir šviesa aplinkui skleisis, — kalbėjo tuo metu Lietuvos prezidentas Antanas Smetona ir džiaugėsi visa Lietuva.

Tačiau neilgai. Naciai, įsigalėję Vokietijoje 1938 m. vėl atplėšė Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Šiandien tas kraštas, kaip ir visa Lietuva yra sovietų Rusijos okupuotas. Ir jiems atiduotas tikrai Klaipėdos kraštas, ne visa Mažoji Lietuva. Bet mes kasmet minėdami, kaip nuo pradžios taip iki šiol kalbame tik apie Klaipėdos atvadavimą, bet mintyse ir širdyse jaučiame visą Mažąją Lietuvą, kurios žmonės lietuviško charakterio niekuomet neprarado.

Minėdami tą džiaugsmo dieną, kartu ir liūdime, nes Klaipėdos kraštas, kur Prūsų atkakliai ginta, lietuvių ramiai gyventa, vokiečių per amžius marinta Mažoji Lietuva šiandien sovietų visiškai naikinama ir tarybine Klaipėda vadinama. Okupantai verčia ją apdainuoti ir pavergimo sukaktis minėti, bet, jei lietuviai ten per septynis šimtmečius neprarado lietuviškos dvasios, nepraras jos ir dabar, nes, kaip visais laikais taip ir dabar rezistentų kovotojų, rizikuojančių savo gyvybe netruksta. Vienus iš paskutinių pasiekusiųjų laisvąjį pasaulį sulaukėm čia Vladą Šakalį ir dr. K. Ėringį. Tikėkime, kad išauš diena, kada sausio 15-ją dieną švėsime laisvame lietuviškam pajūryje.

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvi kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Kultūros Tarybos darbai....

(Atkelta iš 1 psl.)

knygai. Jo pastangomis Kento Universiteto Bibliotekoje yra ne tik milžiniškas lietuviškų raštų kataloguotas archyvas, bet Draugas, Dirva ir Darbininkas jau yra mikrofilmuoti, o netrukus bus mikrofilmuojami Tėviškės žiburiai ir kita periodika. Tuo būdu mūsų visas gyvenimas, kaip jis atsispindi periodinėje spaudoje, bus išsaugotas ateinančioms kartoms. Dr. Augustinas Idzelis — mokslininkas-geografas, jaunos kartos mokslininkų atstovas, šiuo metu ruošia lietuvių mokslininkų vardyną ir renka medžiagą apie dabartinę Lietuvos mokslų padėtį. Pianistas prof. Andrius Kuprevičius, muzikas-intelektualas, aktyviai savo idėjomis prisideda prie kultūros tarybos projektų ir jo siūlymu buvo paskirta premija komp. Žilevičiui, įvertinant jo nuopelnus lietuviškos liaudies muzikos srityje. Algis Rukšėnas, rašytojas-žurnalistas, su savo anglų kalba paruoštais tekstais yra nuolatinis tarybos darbuotojas. Juozas Stempušis, ilgametis radijo programų vedėjas, paruošė eilę juostų Amerikos lietuvių radijo programoms, kas yra nepaprastai svarbu vien todėl, kad radijo programų klauso jaunimas, kuris mažai mūsų spaudą skaito.

Galina Gobienė, Tautinių Šokių Instituto pirmininkė, taryboje dalyvauja kaip ryšininkė su tautinių šokių grupėmis. Chicagoje gyvenantis Antanas Kareiva globoja ir katalogizuoja Jaunimo Centre esantį tarybos knygyną, kuriame jau yra nemažas kiekis naujų leidinių. Česlovas Grincevičius, Pasaulio Lietuvių Archyvo vedėjas, tvarko taip pat Jaunimo Centre esantį Archyvą, kurio užlaikymą finansuoja Kultūros Taryba ir kuriai jis yra už savo darbą atsakingas.

Ingrida Bublienė džiaugiasi Kultūros Tarybos vieningu darbu, atliktų darbų rezultatais ir narių entuziazmu. Net ir pereinamųjų metų gruodžio mėnuo, paskelbtas spaudos mėnesiu, išjudino ir laikraščių redaktorius, kurie iš savo pusės specialiais vaizais skelbimais kreipėsi į visuomenę. Tarybai rūpi ir spaudos bendradarbių prieauglio trūkumas, todėl yra planuojamas specialus jaunų bendradarbių ieškojimo vėjus, jį konkretizuojant pinigine parama. Taryba nenustoja veikusi ir vasaros metu, kada dauguma organizacinių darbų nutrūksta. Ateities planų tarpe yra jau tampanti tradicija Kultūrinių Premijų šventė, kuri įvyks š. m. balandžio mėnesį Detroite, Chicagoje kultūros darbuotojų konferencija, išleidimas anglų kalba knygos "Lieuva vaizduose", meninių vienetų vardyno ruošimas, jaunimo choro ir liaudies instrumentų rajoninis festivalis ir t.t. Atrodo, kad užsimota daug ir plačiai, o entuziazmo ir talkininkų netrūksta.

Kent State universiteto televizijos studijoje sausio 10 d. buvo filmuojama Grandinė, gaminant video filmą, kuris bus rodomas PBS TV programose. Filmo kopijos bus nusiųstos į National Endowment for the Arts ir Ohio Arts Council archyvus. O taip pat kopiją gauna Grandinė ir LB Kultūros taryba. Nuotraukoje Grandinės šokėjos atlieka kepurinę

J. Garlos nuotr.

■ laiškai Dirvai

KEISTAS VLIKO POSUKIS

Guodžiamies, kad Kissingerio politikos eroje gimusi nelemtoji Sonenfeldto doktrina, peršanti tariamos taikos labai nekludomą Sovietų Sąjungos susidorojimą su jos pavergtomis ir viešpataujamomis Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis, išbraukė iš šio krašto administracijos viešų pareiškimų, skirtų ypač Vasario 16-tajai, Lietuvos valstybinės nepriklausomybės mintį. Ją pakeitė mažiau konkrečios sąvokos: apsisprendimo teisė, tautinių bei kultūrinių tradicijų ir tautos praeities pagarbumas, teisė rūpintis savo tautos lemtimi, bendrybiniai laisvės siekiai.

Ir Vlikas (Sonenfeldto doktrinos veikiamas ar nesuivokdamas) pastaruoju metu pasuko į lygiagrečią kelią. Tokio nesuprantamo posūkio būdingas pavyzdys yra Vliko 1981 m. gruodžio 22 d. Kalėdų ir Naujųjų Metų "Dirvos" Nr. 51 (1981 m. gruodžio 31 d.) paskelbtasis atsisaukimas. Jame nėra su žiburiu neberasi tarptautiškai de jure pripažįstamos Lietuvos valstybinės nepriklausomybės minties. Jas labai rūpestingai išvengiama, pakeičiant ją kito-

mis, Lietuvos valstybingumo nebepabrėžiančiomis sąvokomis: "geresne mūsų Tautos ateitimi", "laisve Lietuvai".

Tačiau Vlikas turėtų gerai įsiminti, kad lietuvių tauta, priešingai jo svaitėjimui, niekad neatsisakys nuo savo neišsižadamos teisės — neišmainys Lietuvos valstybinės nepriklausomybės tik į "geresnę mūsų Tautos ateitį" ir nekonkrečiuoto turinio "laisvę Lietuvai". (Juk ir sovietinis okupantas drauge su Brooklyn "Laisve" ir Chicagos "Vilnimi" dabartinę lietuvių tautos spaudą apgauliai vadina "laisve Lietuvai", betgi kaip įmanydamas kratosi Lietuvos valstybinės nepriklausomybės minties).

Lietuvos valstybinė nepriklausomybė, apsaugodama visas kitas lietuvių tautos teises ir sudarydama sąlygas visoms jos laisvėms, iškyla į pačią reikšmingiausią visų laisvių laisvę. Kodėl gi Vlikas jos nebeįžiūri? Argi ir jis, apsėdęs detante, bandytų paplaukiui glostyti erzliąją sovietinę mešką?!

Dr. Bronius Nemickas

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

"Amber Holidays"

1982 M. ESKURSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

KAINA NUO \$995.00

GRUPĖS IŠVYKSTA:

Kovo 24	liepos 19
balandžio 7	rugpiūčio 4
gegužės 5	rugpiūčio 18 (su Ryga)
gegužės 12 (su Ryga)	rugpjūčio 6
gegužės 24	rugpjūčio 15
birželio 2	rugpjūčio 27
birželio 16	spalio 6
liepos 5	gruodžio 27

VISAS GRUPĖS LYDĖS VADOVAI. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ.

REGISTRUOJAME JAU DABAR:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Trans-Atlantic Travel Service, Inc. vidaus ir užsienio agentūra, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI organizuoja visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Eduardo Cinzo MONA ir jos pasaulis

Vacys Kavaliūnas

Toli nuo Nemuno krantų ir savo gimtosios žemės karo vėtrų buvo nublokštas ir Eduardas Cinzas. Ir tenai, Belgijos Ardėnų kalnų fone, kūrėjo sie-lai susitikus su gyvenamąja ap-linka - gamta ir žmonėmis - ir dvasinė tos aplinkos melodija, gimė ir jo romanas Mona.

Mona - trečias Cinzo roma-nas. Jis tačiau daug kuo susi-jęs su antruoju jo romanu - Raudonojo arklio vasara.

Abiejuose kūriniuose ta pati vaizduojamoji aplinka, o taip pat ir daugumas personažų ateina į Monos pasaulį antrojo Cinzo romano gyvenimo keliu. Ypač abu šiuos kūrinius jun-gia pagrindinis ir pats svar-busis personažas Mona ir te-begyva jos meilė Dogeniui, kurios žaižaravimo fone atsi-skleidžia ir jos pasaulio siela.

Mona savo charakteriu ge-rokai nutolsta nuo to kelio, ku-riuo dažnu atveju, nagrinė-jant literatūrinį kūrinių, tenka eiti ir sustoti prie jo vidinės ir išorinės formos, jų harmonijos, tolydžio besikeičiančių situa-cijų, intrigos, logiškai ir psichologiškai motyvuotos veik-smo slinkties ir nuoseklios kū-rinio pabaigos. Visa tai šiame Cinzo romane geriausiai atve-ju nėra ryšku.

Tačiau čia yra tai, kas lite-ratūros kūriniui svarbiausia. Čia yra žmogus. Žmogus gy-vas - su savo vidaus pasauliu, su savo gyvenimo keliais ir kryžkelėmis ir su savo minties ir dvasios bangavimais. - Zmo-gus, kurio žingsniuose pasigirs ta ir likiminiai-egzistenciniai jo gyvenimo kelio aidėsiai, dundantieji nesustojančių to-lumų kryptimi.

Siužetinis romano laikas tė-ra tikrai trys dienos. Tokia ir išorinė kūrinio struktūra - tik trim dienom teparvažiuoja Mona į savo tėvo pilaitę, ku-rios aplinkoje, susitinkant jai su įvairiais žmonėmis, atsi-skleidžia ir romano turinys.

Tačiau psichologinis laikas kur kas ilgesnis. Jis nusitėsia ligi Monos vaikystės, harmo-ningai susiliedamas su dabar-timi. Ir šie dabarties ir praei-ties momentai, ataidėdami iš prabėgusių dienų ir susitikda-mi Monos sieloje, ne tik tai ją vienaip ar kitaip nuteikia ir su grįžtančio laiko šviesa nušvie-čia jos vidaus pasaulio plotus. Jie sudaro ir dvasinę jos kons-trukciją. Jie taip pat yra svar-būs ir romano kompozicijai.

Praeitis, pačios Monos žo-džiais, gyvena su mumis. Ir praeities ir dabarties dienų sū-kuriuose siūbuoja aplamai Mo-nos pasaulio žmogus, o ypač pati Mona - ji grįžta į praeitį labai gyvai ir labai realiai. Ir joje iškyla ne tik dvasiniai praeities švystelėjimai, bet at-gyja ir sugrįžta visa aplinka - daiktai ir žmonės. Ir taip, ta-rytum visa vykta dabar ir čia.

Šiuo praeities realizmo ke-liu į Moną ateina daugelis ro-

mano personažų, kurių žings-niai dunda į laiko tolumas ir kur juos pasitinka egzistenci-nis susimastymas žmogiškojo gyvenimo kelio dalia.

Tai teigdamas, turiu galvoje žmogų ir tuos jo gyvenimo momentus, kurie atsiskleidžia jo žemės keliuose ir kurie turi likiminės prasmės. O tie mo-mentai - meilė, kančia, meta-fizinė vienatvė, nesulaikomai bėgantis laikas ir jo kelio pa-baigoje iškylantis mirties silu-eto šešėlis. Aplamai žmogaus siela, net ir nieko nežinodama apie egzistencialistinę filosofi-ją ir nieko negirdėjusi nei apie Pascali, nei apie Kirkegaardą (tarti: Kirkegorą), yra egzis-tenciškai susimąsčiusi ir liūd-na. - Quare tristis es anima mea? - Mano siela, kodėl esi nuliūdusi?...

Nėra nei šviesos, nei giedro džiaugsmo nei Monos pasau-lyje. Visi kūrinio personažai, kurie čia yra atėję iš antrojo Cinzo romano, ryškiai pasistū-mėję likiminio susimastymo kryptimi ir apgaubti nerimo, kuris kyla iš jų žodžių ir iš jų gyvenimo kelio žingsnių. O Monos tėvas tik todėl ir parsikviečia namo savo dukterį, kad jai galėtų užrašyti tai, kas jai priklauso, ir keltis ten, kur niekas jo nepzįsta, ir pradėti naują gyvenimą, nes gyventi nedaug jam bepaliko.

Romanas ir prasideda Mo-nos sugrįžimu tėviškėn, kur ją pasitinka pilaitės tarpdury sto-vintis tėvas. Tačiau ją pasitin-ka ir praeitis, o taip pat ir toji dvasia bei nuotaika, kurią ji paliko prieš trejus metus: 'Sto-vėjome prie durų ir žiūrėjome į vartus. Klausėmės sulai-kę kvėpavimą, nedrįsdami paju-dėti, nukreipę žvilgsnius į prie-mūsų besitartinančią praeiti, kad nepamatytumė viens kito veide pasislėpusio priešišku-mo, slaptos, niekam nerodytos ir neišsiguostos neapykantos, kuri išigraužė, kaip požeminis upelis, susitvenkė žaizdotoje kiaurymėje ir trejus metus nuodijo mūsų dienų džiaugs-mą ir naktų ramybę.'

Toji praeities dvasia, kuri sugrįžo pro tėviškes vartus, pasitinka Moną visur. Ji paly-di ją ligi tolimos vaikystės die-nų. Ir Mona - subtilus psicho-loginis bruožas - mato savo vai-

ką žydinčio vienuolyno bend-rabučio aplinkoj, kurios garsai ir spalvos giliai paliečia ir jos siela. Toje aplinkoje ir išaugo neperžangiama dvasinė siena tarp dukters ir tėvo, kuriam buvo svetimas vaiko pasaulis: '... mano jausmai, mano mer-gaitiškos svajonės tau nerūpė-jo' - giliu priekaištu ir skundu nuaidi Monos žodžiai tėvui.

Tokia pati nuotaika ir toji pati svetimumu aidinti praei-ties dvasia Moną pasitinka ir pilaitės viduje, kur ji randa savo senelius. Ji kyla iš sako-mų ir nepasakomų žodžių, iš tylos momentų ir iš visos aplin-kos. Kai Mona paklausia: - 'O kur gi mama?' - senelė neatsa-ko, delsia. O paskui tepridur-ia, kad tėvas jai paaiškinsias.

O Mona, tarytum norėda-ma gyviau pajusti prabėgusias dienas ir su jom susilieti savo siela, bėgioja tebegyvais prisi-minimų takais ir susitinka su žmonėmis, kurie suskamba kaip atskiri tos pačios simfoni-jos akordai, atskleisdami ir gi-lius jų vidaus pasaulio momen-tus. O bendras daugelio jų - miško sargo Satyro, tėvo Gormoleno, kunigo ir buvusio Mo-nos kapeliono Demuleno - bruožas -- bėgantis laikas į gy-venimo saulėlydžius, kur juos pasitikti atbėga ne džiaugs-mas, o susimastymas, aidintis artėjančių sutėmų ir kelio pa-baigos virpesiais.

Satyras, Raudonojo arklio vasaroje svajojęs apie kavinės savininkę ir leides operuoti ko-ją, buvęs linksmas, gyvas ir iš-kalbus, visiškai pasikeitęs. - Pasenau, Mona, - skundžiasi jis, - kaip nudžiūvusiomis šak-nimis medis. Tiesa, dar pasto-viu, bet vis dažniau žvilgčioju į žemę, kuri traukia, liepia at-sigulti, užsimerkti ir nieko ne-bejausti, negalvoti ...

Dar arčiau prie gyvenimo kelio pabaigos yra atsidūręs tė-vas Gormolenas, kuris bent sa-vo senatve primena Krėvės Lapiną. Tačiau šis Gormole-nų patriarchas kur kas giliau susijęs su gamta ir jos dėsniais už skerdžių, vitališkai troškusį gyventi, bijojusį mirties ir ma-giškai susiejusį savo gyvenimą su Grainio liepa.

Gormolenas visa savo būty-be - harmoninga gamtos dalis, Dogenio žodžiais, jaučianti sa-vyje ne tik gyvybę, bet ir mir-tį. - Atgyvenau, - sako jis pats - kas man buvo paskirta, su-deginau iki paskutinio krisle-lio. Norėčiau numirti, kaip vabaliukas: įsirausti giliai į žemę ir užmigti iki Viešpaties vėl pašauks pas save.

Šiuo atžvilgiu panašus į Gor-moleną ir buvęs Monos kape-lionas kunigas Demolenas. Ir jis jaučia, kad mirtis artėja, kad jau laikas jam iškelti. Mirties jis nebijo. O tie, gydy-tojai, kurie, jo žodžiais, nori gyvenimą prailginti ir bijo mirties 'negali suprasti, kad yra žmonių, kurie jos nebijo'. Tik jis norėtų iškelti ramus

sūžinojęs, kad Mona laiminga

Nuoširdus ir atviras Monos ir kun. Demoleno dialogas at-skleidžia ir jos mylinčios ir ken-čiančios sielos dramatišką isto-riją. Ji, pamilusi Dogenį, pri-sipažino jį mylinti ir jam atsi-davė. Dogenis taip pat pasi-sakė ją mylįs ir pažadėjo vesti. O paskui jis dingio, ir niekas nežinojo, kur jis išvyko. Pasi-jutusi palikta, pabėgo 'nuo gė-dos ir pažeminimo'. Trejus metus kankinosi, kol ji pamir-šo. O dabar, sugrįžusi ir vėl ji sutiko. Ir jis, Satyro pasakoji-mu, ligoje jos šaukėsi ... šaukė kad ją myli. Ir ji, Mona, jau-čia Dogenį mylinti, bet taip pat ir jo bijo.

Nuoširdžiai išsipasakojusi ir raudodama, Mona atsisveiki-na kun. Demoleną ir paprašo: - Palaimink mane, tėveli, sustiprink ... Kaip vaikystėje, tėveli, kaip prieš trejus me-tus ...

... Viešpaties šviesa telydi-tave, Mona.

Mona ir Dogenis vis tai vie-nur, tai kitur susitinka. Mėgi-na išsikalbėti, išsiaiškinti. Ta-čiau kalba nesiriša ir žodžiai, kuriuos jie sako, neatskleidžia jų vidaus pasaulio ir kenčian-čių širdžių. Dažnai už jų, pa-čios Monos teigimu, jie slepia-si. O kartais net vengia ir su-sitikti ir vienas nuo kito bėga.

- Sudiev, Stani.

- Palydėsiu tave.

- Nereikia. Noriu pabūti viena. - Aš išsilaisvinau alkū-nę ir nuėjau. - Eik sau, Stani, prašau tavęs.

'... Galva svaigo, trūko oro, bet bėgau nuo žmogaus, kurį mylėjau ir kurio neapken-čiau ...'

Mylėti ir neapkęsti! Subti-lus žmogaus vidaus pasaulio bruožas, kur dramatiškai susi-tinka du priešingi - šviesos ir tamsos, meilės ir neapykantos momentai. Tai literatūrinia-me pasauly nėra nauja. Tą patį jausmą, kurį atskleidė Mona, juto ir Romėnų lyrikas Catullus, kuris karštai mylėjo ir neapkentė (Odi et amo - Ne-apkenčiu ir myliu) Claudiją, kuri buvo šio lyriko giedras sie-los džiaugsmas ir kartu juoda kančia.

Galų gale Monos ir Dogenio sielos susitinka. Jiedu, vis vie-nas kitą giliai mylėdami ir skaudžiai kentėdami, atsklei-džia savo vidaus pasaulio plo-tus. Paaiškėja ir Dogenio gy-venimo dramą, kuri juos išsky-rė ir privertė jį atsisakyti chi-rurgijos. Būdamas New Yor-ke, susidūrė jis su LSD. Ir nuo to laiko jį kartais ištikdavo priepuoliai - užpuldavo rau-donas arklis.

'Reikėjo apsispresti: vesti ta-ve ir įtraukti į kasdienio siau-bio prarają, ar pasitraukti ty-liai (... Zinojau, kad labai bus tau sunku, Mona, bet, kai pagalvodavau apie siaubą, kurį užkraučiau ant tavo pe-čių, raminausi, kad laikas iš-gydys tavo širdgėlą.'

Tai tačiau nenugąsdina Mo-nos. - Myliu tave, Stani, o vi-sa kita neturi jokios reikšmės, - sako ji. Meilė, jos žodžiais, neskirsto žmonių į sveikus ir sergančius.

Ir tada, kai giedra šviesa nu-tvieskė jos vidaus pasaulio plo-tus, kai jos ateities keliu ištie-susi rankas atbėgo ją pasitikti

(Nukelta į 6 psl.)

Dvidešimt pirmasis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė nove-lės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. ma-šinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiu įteikti data 1982 m. birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkur-sas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pa-sirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis už-rašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir tele-fono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelai-mėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato Simo Kašelionio 600 dolerių premija, Dirva turi teisę premijuotą novelę be papildomo atlygini-mo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Gražinami tik autoriams prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuo-tina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė ne-premijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Nuo maištaujančio Kauno iki 'naujojo' Vilniaus

(2)

Kunigų seminarija

Kauno senosios jėzuitų mokyklos rūmų kompleksas turgaus aikštės gale siekia 18-tojo amžiaus pradžios ir turėjo tarnauti kaip bastionas prieš reformacijos plitimą iš Prūsijos. Už išbaltintų mūrų ir masyvinių medinių vartų prisiglaudusi vienintelė Lietuvos kunigų seminarija, kuri maždaug dviems milijonams tikinčiųjų praleidžia pro egzaminus dvidešimt dvasiškių (1981 — 22). Šiais metais seminarijoje gyvena 92 studentai visuose kursuose. Sovietų įstaigos prileidžia, kad maždaug 50 iki 60 nuošimčių nominališkai trijų milijonų katalikų gali būti laikomi praktikuojančiais (respublikos gyventojų skaičius pagal sovietinę statistiką siekė 1981 m. — 3,44 milijonų). Pagal oficia-

linę versiją religinių reikalų tarybos prie SSSR ministrų tarybos Maskvoje lietuvių sekcija nustato su Katalikų Bažnyčios vadovybe, kiek kiekvienais metais reikia kunigų. Ši "paklausa" yra greičiausia politinis dydis, o pagal savilaidinę spaudą laicistinės įstaigos deda pastangų kvosti ir mažinti seminarijos kandidatų kunigų skaičius šiek tiek padidėjo, — bet visgi vargu ar tiek, kad patenkinus iš tikrųjų esantį poreikį, kuris patikrinti neįmanoma. Pagal oficialinius duomenis šiuo metu Lietuvoje veikia šiek tiek daugiau nekaip 700 katalikų dvasiškių (prieš 1940 m. jų buvo 1.400).

Paviršutiniai ateistai

Seminarijos vidaus kietas įrengtas pačių katalikų įrengtų butų ir bažnyčios, kuri jau metai kaip remontuojama. Inturisto vadovė aiškina kapelionui, kuris aprodo lankytojams patalpas, kad vizitas esąs "neoficialinis", "iš anksto nepraneštas", ir kad neleidžiama vesti informacinio pasikalbėjimo. Kadangi bažnyčios laikysena priklauso sovietinių valstybės paslapčių kategorijai, negalima patikrinti, ar "Pravdos" neseniai paskelbtas teiginys turi pagrindo, kad pagrindinės religinės srovės Sovietų Sąjungoje eina giliau, ne kaip iki šiol pripažinta, kad daug sovietinių piliečių esą gana paviršutiniai ateistai, kurie tikrai liežuviu pasisako už valstybėje galiojantį religinį nusistatymą. Iš tiesų esą sunku įsivaizduoti, raminančiai samprotauja Sovietų Sąjungos partijos organas, ateistą su auksiniu kryžiu ant kaklo, bet mada esanti mada ir daugeliui jaunų žmonių kryžius pasidaręs iššaukimo ir atsiribojimo nuo uniforminės masės ženklas. Sovietų valdžia, atrodo, sutinkanti bažnyčiai pasireikšti naujai atsiradusios dinamikos ribose ir praktikuoja lankstesnę kontrolės politiką nekaip anksčiau. Popiežiaus kelionė į Lenkiją davė signalą, ir dar prieš streiko pradžią Dancige Lietuvos katalikų diecezijos vadovybei duotas leidimas išleisti naują katekizmo laidą "Mūsų tikybos šviesa". Be to, išleista lietuvių kalba nauja maldaknygė ir liturginis kalendorius 1980 metams, — tiesa, vis tai leidiniai, nenurodžius laidos dydžio, neličiant jų platinimo galimybių normalinėje knygų prekyboje ar gatvėje.

"Prašau paaukoti! Mes esame reikalingi aukų",

šaukia senyva moteriškė prie išėjimo Petro ir Povilo katedroje Vilniuje. Katedra iškilusi ant kalvos anapus upės šalia kareivinių ir kapinių. Barokinis fasadas tikrai reikalingas remonto. Medinės sijos sutvirtina stulpus bažnyčios viduje prie įeinamųjų durų, o langų skylės liekname varpinės bokšte akiai spokto į atšalaitę. Kontrastas su respublikos sostinės naujais prabangiais pastatais yra akivaizdus. Marmuru ir stiklu tvistko Lietuvos aukščiausiojo sovieto rūmai paupyje, o partijos centrinė ir opera, kurioje kaip tik susirinko metinio kongreso valstybės moterys, nedaug kuo atsilieka. Užmiestyje iš žemės iškyla satelitinis "Lazdynų" kompleksas, kur, kaip teigiama, gyvena ypač "jaunieji specialistai". Daugiau vargo turi statybinės brigados su naujuoju Inturisto viešbučiu, kuriam pagaliau per dvylika metų pavyko pasiekti suplanuotą aukštį, bet jis vis dar nepajėgia priimti svečių.

Vilniaus pašte

Taip pat centrinis paštas Lenino gatvėje išsikūrė pilkame bloko pavidalo naujame pastate. Tačiau už moderninio fasado viešpatauja priešrevoliucinė maišatis. Prie įėjimo į pakietų siuntimo skyrių įsitaissė tarytum namie uzbekų grupė. Du vaikai miega vilnonėse paklodėse ant grindų, nepaisydami garsaus klegesio ir ritminių plaktuko dūžių, ataidinčių iš kaimynystės. Moterys užimtos tuo, jog įsiuvinėja į baltas linines skaras storus siūnčiamų daiktų pakietus, kas caro laikais buvo būtina, siunčiant į vietoves, toli nuo geležinkelio. Kažkokia rusė pasitiesė ant akmeninių grindų kartono gabalą, nusiauna batus ir pradeda keisti drabužius, kuriuos ji ima iš atidaryto lagamino. Vartoti drabužiai sukraunami į dėžę ir atiduodami prie pašto langelio išsiuntimui.

Lentelėmis apkaltos kartono dėžės taip pat privalomos ir tam kas nori pasiųsti kelias knygas į Maskvą. Pastovėjus eilėje, pašto valdininkė pagaliau už vieną rublį 40 kapeikų duoda dvi dėžes su atdaru antvožu ir rodydama į šalia esantį stalą, šiurkščiai pastebi: "Uždaryti". Čia pat padėta vyinių ir prie sienos pritvirtintas plaktukas. Patyrusiems pašto klientams toks uždavinys nesudaro sunkumų. Daug jėgos ir prakaito pagalba uždaryti pakietai po naujo stovėjimo eilėje paš-

A.A. Dr. JONAS PAVILIONIS

Staiga, širdies smūgio ištiktas, sulaukęs 58 metų amžiaus, 1981 m. gruodžio 20 d. mirė med. dr. Jonas Pavilionis. Dr. Jonas buvo gimęs Panevėžyje ir ten pradėjo mokslą. Gimnaziją baigė Kaune ir Kaune 1943 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultetą. Vos pradėjus studijas, aukštosios mokyklos okupacinei vokiečių valdžios buvo uždarytos, o studentai išvaikyti.

Artėjantis frontas, 1944 m. jauną studentą Joną Pavilionį nubloškė į Austriją, kur sunkiomis pokario sąlygomis tęsė vos pradėtas studijas. Bestudijuojant užpuola emigracija ir Jonas, dar nebaigęs studijų, atsižvelgdamas Amerikoje. Čia susitvarko dokumentus, užsidirba kelionei ir sesers Ados remiamas, grįžta atgal į Vokietiją ir baigia studijas įsigijęs med. dr. laipsnį.

Pastoviams gyvenimui į Ameriką persikėlė 1954 metais ir išsikūrė Chicagoje. Pradžioje dirbo įvairius darbus ir atliko gydytojams praktiką ligoninėse. Bedirbdamas ligoninėje sulaukė ir staigos mirties.

Apsigyvenęs Chicagoje, dr. Jonas sukūrė šeimą su Aldona ūselyte ir darniai gyvendami augino šeimą (du sūnus — Darių ir Rytį).

A. a. dr. Jonas Pavilionis, dar studentu būdamas, įsijungė į Vokietijos universitetuose studijuojančių lietuvių studentų steigiamas draugijas, o persikėlęs į Chicago, įstojo į Lietuvių

studentų tautininkų Korp! Neo-Lithuania bei Tautinį akademinį Sambūrį ir aktyviai dalyvavo veikloje.

Velionis dr. Jonas Pavilionis buvo ramaus ir malonaus būdo, socialus, bet nemėgo viešumos, o savo laisvalaikį skyrė šeimai ir augančių sūnų auklėjimui.

A. a. dr. Jonas turėjo gerą profesiją, džiaugėsi gražiai augančia šeima, bet nekviesta viešnia — mirtis, kaip vagis nakties metu, įsilaužė į ramius namus ir išsivedė negrįžtamai.

Atsisveikinimas su velioniu dr. Jonu įvyko gruodžio 22 d. Petkaus Marquette koplyčioje. Korp! Neo-Lithuania nariams stovint garbės sargyboje, maldas sukalbėjo kan. V. Zakarauskas ir visi sugiedojo Marijos giesmę. Atsisveikinimą pravedė ir Korp! Neo-Lithuania vardu kalbėjo Antanas Juodvalkis. Taip pat atsisveikino gydytojų vardu dr. Pranas Sutkus ir Tautinio akademinio sambūrio pirm.

A. Kalvaitis. Solistė G. Mažeikienė pravedė giesmių giedojimą, pianinu pritariant A. Kalvaičiui. Atsisveikinimas užskėstas visiems sugiedojus tautos himną.

Po gedulingų pamaldų šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, a. a. dr. Jonas Pavilionis palaidotas 1981. XII. 23 d. šv. Kazimiero kapinėse. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas, solo giedojo solistas Vaclovas Momkus.

Tegu būna Tau, Jonai, Viešpats atlaidus ir plačiai atveria Dangaus vartus. Il-sėkis ramybėje, šios šalies svetingoje žemėje.

A. Juodvalkis

• Galerijoje, 744 North Wells, Chicagoje, nuo sausio 5 iki 24 d. atidaryta lietuvių dailininkų paroda "Mitai", kurioje vaizduojami kūriniai mitologijos tema. Parodoje dalyvauja dailininkės: Janina Marks, Danguolė Kuolas, Nijolė Banys, Diana Kizlauskas, Jadvyga Paukštienė, Vanda Alekna, Maria Ambrozaitis, Alexandra Vilija Eiva, Eleonora Marčiulionis, Zita So-deika, Magdalena Birutė Stankūnas, Donna Rhae Marder ir Ada Sutkus.

TOOL and DIE MAKER 1st Class

Rapidly expanding metal manufacturer requires tool and die maker experienced in all phases. Night shift (4:30 PM - 1 AM)/day shift (7:30 AM - 4 PM). Liberal benefit program paid for by company, including pension and medical plan. 13 paid holidays, sick pay, vacation pay, overtime. GRANT HARDWARE CO. Division of Grant Industries Inc. High St. West Nyack, NY 914-358-4400. Equal opportunity employer m/f

MACHINIST FIRST CLASS

Well established, rapidly expanding metal manufacturing firm in Rockland, N.Y. Only requires machinist familiar with all tool room equipment and able to work from prints and sketches with O.D. Grinders experience. Day shift (7:30 am to 4 pm) Night shift (4:30 pm to 1 am). Liberal benefit program paid for by company. 13 paid holidays. GRANT HARDWARE CO. A Div. of Grant Industries Inc. High St. West Nyack, N.Y. 914-358-4400. EOE.

MONA...

(Atkelta iš 5 psl.)

graži jos svajonė, atsiskleisdama idiliškais bendro gyvenimo vaizdais, artėja prie jos ir šurpus sapnas. - Košmariškas sapnas, kuriame vienon srovėn susilieja išorinis ir vidinis-pasamoniškas pasauliai ir po kurio ji psichiatrinėje ligoninėje.

Prie jos lovos ir Dogenis. - Neišeisi, Stani? ... Nepaliksi manęs vienos? - Pabūsiu drauge visą naktį! Rytoj, Mona, grįšime į mūsų miestelį.

'Aš klausiausi Stanio juoko, kuris skraidė apie mane, spurdėjo jo rankoje ir gera, raminančia šiluma sunkėsi į mano pirštus, kilo į širdį.' - Tokie paskutiniai Monos žodžiai. Ir tokie jos sielos, kuri, Dogenio žodžiais, graži, kaip pirmoji pavasario gėlė, bruožai.

Sios gražia pavasario gėlė žydinčios Monos sielos fone, kuris jungia organinės intrigos neturinčius epizodus, atsiskleidžia ir jos pasaulis. Pasaulis, kurio centre yra žmogus, einantis į laiko tolimas, kur ji pasitinka gilus likiminis susimastymas.

Jos sielos fone, paženklintame religiniu momentu, suteikiančiu jai gilesnes žmogiškojo kelio dimensijas, atsiskleidžia ir gili ir graži jos meilė. Meilė, kurios žaižaravimo neužgesino nei laiko, nei erdvės nuotoliai.

Meilė, kurioje tarsi suaidi Putino žodžiai - Tarpu dviejų aušrų nesutemo naktis. Nesutemo naktis ir tarp trejų metų aušrų, kurios skyrė Moną ir Dogenį. Nepraeinanti, neužgestanti ir vis gyvai žaižaruojanti jų būtis gelmėseji pagaliau harmoningai susiliejo vienon melodijos linijon skaudžiai jų vidaus pasaulį paliesiuose plotuose.

Australijos lietuvių sporto šventė

Antanas Laukaitis

32-ji Australijos Lietuvių Sporto šventė buvo praves-ta Geelongo mieste, tarp gruodžio 27 ir 31 dienų. Šventę pravedė vietinis Geelongo Sporto Klubas "Vytis", kuriam vadovauja pirmininkas ir Australijos lietuvių vyrų krepšinin-kų treneris Stasys Šutas.

Jau gruodžio 26-ją Gee-longo Lietuvių Namai pilni jaunimo. Atvyksta pirmie-ji sportininkai, registruoja-si, gauna nurodymus ir da-linasi išpūdžiais su vietiniais ir iš kitur atvykusiais sportininkais.

Gruodžio 27 dieną šv. Jo-no bažnyčioje vyksta pirma-sis oficialus šventės paren-gimas — sportininkų pa-maldos, kurias laiko Aus-tralijos lietuvių sportininkų dvasios vadovas kun. Petras Butkus iš Sydnėjaus, pade-damas Melbourne klebono kun. Prano Vaserio. Bažny-čioje pilna jaunimo, net vi-si ir sutilpti negali. Alto-riaus gale visų klubų vė-liavos su savo garbės paly-dovais. Pamaldose gieda vietinis Geelongo lietuvių choras. Ypatinai gražus ir sportininkams pritaikintas, yra kun. P. Butkaus pa-mokslas, kuriame jis gra-žiai poezija ir sportiškais pavyzdžiais paremtame pa-moksle, iškelia sporto ir sportininko lietuvių reikš-mę, skatindamas ir toliau lietuviškąjį jaunimą nepa-mesti savųjų lietuviškųjų sportinių tradicijų ir idealų.

Pirmosios dienos popietė-je, pukiame, šaltojo oro vė-sinamame, krepšinio ir tink-linio stadione, įvyksta 32-sios Sporto šventės oficia-lus atidarymas. Lietuvišku-jų maršų garsams aidint, į stadioną įžygiuoja: Adelai-dės Vytis, Hobarto "Per-kūnas", Canberros "Vilkas", Geelongo "Vytis", Melbour-no "Varpas", Sydnėjaus "Kovas". Tolimojo Pertho "Tauro" sportininkai į šią šventę neatvyko. Garbės tribūnos priekyje sustoja sportininkai nešini Sporto švenčių, Australijos ir Lie-tuvos vėliavas. Šventės ofi-cialus pranešėjas K. Sta-rinskas pakviečia rengėjų komiteto pirmininką St. Šu-tą, kuris, lietuvių ir anglų kalbomis, pasveikina visus atvykusius ir svečius, pa-linkėdamas daug asmeninės ir sportinės sėkmės. Spor-tininkus sveikina Australi-jos Lietuvių Jaunimo Są-jungos pirmininkė B. Praš-mutaitė, kviesdama jauni-mą dalyvauti ir būsimajame Jaunimo Kongrese. Žo-dį taria Geelongo LB Apyl. pirmininkas dr. S. Skapins-kas, sveikindamas atvyku-

sius ir linkėdamas jiems sportinės laimės. Australi-jos Krašto Valdybos vardu, sveikina J. Tamošiūnas, bu-vęs I-sios krepšinin-kų vieš-nagės Amerikoje vadovas. Jis sako, kad mūsų sporti-nis jaunimas yra stiprus ir jis dar ilgai gyvens ir spor-tuos. Jis perduoda sporti-ninkams ir visiems geelon-giškiams PLB pirmininko inž. V. Kamanto sveikini-mus ir linkėjimus. Pasku-tinį oficialų sveikinimą ta-ria ALFAS pirmininkas R. Ragauskas, kuris taip pat paskaito iš Amerikos gautą sveikinimą ir linkėjimus, nuo naujosios ŠALFAS valdybos iš Chicagos. Per-skaitoma ir visos naujosios valdybos narių pavardės, bei jų užimamos pareigos. Visi kiti ir, ypatinai šis sveikinimas, pasitinkamas sportininkų gausiais ploji-mais.

Šventės invokaciją pa-skaito kun. P. Butkus ir šventės sportininko priesai-ką perskaito geelongiškis sportininkas A. Bindokas. Oficialiai šventę atidaryti yra pakviečiamas šios vie-tovės, kuriai priklauso šis puikus stadionas, burmist-ras H. Smith, savo žodyje iškeldamas lietuvių ir duo-damas juos pavyzdžiu daug didesnėmis imigrantų bend-ruomenėmis, kurios, jo ma-nymu, vietoj tarpusavio po-litinių ginčų, geriau pasek-tų lietuvių ir suruoštų sa-vo tradicines sporto šven-tes.

Atidarymą stebėjo ir fo-tografavo vietinių laikraš-čių atstovai ir vėliau ne vie-ną kartą vietos dienraštyje ir kituose laikraščiuose, bu-vo įdėtos didžiulės šventės nuotraukos ir aprašymai.

Australijos lietuvių 23-sios sporto šventės atidarymas Geelonge. Giedamas Lietuvos himnas.

Po oficialaus atidarymo, vyko sportinės rungtynės.

Šventės rezultatai

KREPŠINIS. Vyrų: 1. Geelongas, 2. Melbourne, 3. Hobartas. Moterų: 1. Geelongas, 2. Melbourne, 3. Sydnėjus. Berniukų: 1. Sydnėjus, 2. Adelaidė, 3. Melbourne. Mergaičių: 1. Melbourne, 2. Adelaidė.

TINKLINIS. Vyrų: 1. Sydnėjus, 2. Hobartas, 3. Melbourne. Moterų: 1. Sydnėjus, 2. Adelaidė, 3. Melbourne.

STALO TENISAS. Vy-rai komandiniai: 1. Hobar-tas, 2. Melbourne, 3. Ade-laidė. Moterų komandiniai: 1. Sydnėjus, 2. Geelongas, 3. Adelaidė. Individualiniai vyrai: 1. C. Andrikonis, jr. ir 2. A. Andrikonis (Hobar-tas). Moterų: 1. O. Pilkie-nė (Canberra) ir 2. V. Lau-kaitienė (Sydnėjus). Vyrų dvejetas: 1. C. ir A. Andri-koniai (Hobartas), 2. A. Balnionis — J. Ablonskis (Melbourne). Moterų dve-jetas: 1. O. Pilkienė — V. Laukaitienė, 2. N. Wallis — R. Sankauskienė. Mišrus dvejetas: 1. C. Andrikonis — V. Laukaitienė, 2. N. Wallis — A. Andrikonis.

LAUKO TENISAS. Vyrų — A. Pečiulis (Adelaidė). Moterų: L. Pocienė (Ade-laidė). Vyrų dvejetas: P.

Urnevičius — A. Pečiulis (Adelaidė). Mišrus dveje-tas: L. Pocienė — A. Pe-čiulis (delaidė).

GOLFAS. Vyrų "Gross" R. Berzins (Melbourne). Rezultatas 166. "Net" — V. Binkis (Sydnėjus). Rezul-tatas (20) 178 — (138). Moterų: "Gross" Kr. Zen-kevičiūtė (Geelong) "Net" R. Zenkevičienė (Geelong).

ŠACHMATAI. V. Mačiu-laitis (Melbourne), "žaibo" A. Rakštelis (Melbourne).

PLAUKIMAS. Plaukimas buvo surengtas įvairiose rungtyse ir jų rezultatai bus duoti su plaukimo apra-šymu.

SQUASH'AS. Vyrų: J. Clayton-Smith (Adelaide). Moterų: O. Šimaitytė (Gee-long).

BILJARDAS. A. Kaiti-nis (Hobart).

VETERANŲ KREPŠINĮ 1. Melbourne, 2. Sydnėjus, 3. Geelongas.

Po visų varžybų įvyko šventės uždarymas, kuria-me, kaip ir per atidarymą, dalyvauja visos komandos ir klubai, nešini vėliavomis. Dovanas įteikia ALFAS pirmininkas ir paskiri do-vanų davėjai. Be visų ko-mandinių ir individualinių laimėtojų, paskiras dova-nas gauna ir:

Geriausias ir pavyzdin-giausias krepšinio žaidėjas

(H. Šalkausko) — P. Urne-vičius iš Adelaidės, ir mo-terų J. Obeliūnienė iš Gee-longo, Jaunių — M. Wallis iš Sydnėjaus ir D. Steel iš Melbourne. Vyrų tinklinio A. Noble iš Sydnėjaus ir moterų tinklinio S. Landri-gan iš Sydney. Pereinamą-ją R. Giedrio taurę geriau-siam krepšinin-kui P. Urne-vičius (Adelaide). Geriau-siai ir pavyzdingiausiai pa-sirodžiusio klubo pereinamą-ją taurę gavo Hobarto "Perkūnas".

Po dovanų įteikimo, šven-tės pereinamoji trofėja ir švenčių vėliava buvo per-duota Melbourne Varpui, kurie bus 1982-jų metų Sporto šventės Melbourne rengėjai.

Kaip šventės atidarymas, taip ir uždarymas, buvo pradėtas ir užbaigtas Aus-tralijos ir Lietuvos him-nais.

PAS ŠVEICARIJOS LIETUVIUS

Gruodžio 28 d. Zueriche mirė Elena Vaitkevičienė, gim. Kolosovskaitė. Velionė buvo gimusi Kaune 1902 m. Ištekėjusi už Stasio Vaitke-vičiaus, šančių policijos tarnautojo (jis mirė antro-jo pasaulinio karo metu), ji daugiau kaip 8 metus lai-kyta klaikiame ištrėmime Sibire. Po Stalino mirties galėjusią grįžti į Lietuvą, jos dukterė ir sūnus, po karo radę prieglobstį šveicarijo-je, atsikvietė apsilankyti. Vaitkevičienė į okupuotąją Lietuvą nebegrįžo ir pasi-liko pas vaikus: sūnų Stasį, gyvenantį Zueriche, ir duk-terį Elena, gyv. Le Locle, baigusią šveicarijoje daktarės laipsniu odontologiją ir ištėkėjusią už šveicaro in-žinieriaus Rahm.

Tiktai prieš mėnesį apsi-gyvenusią šv. Vincento se-nelių prieglaudoje Zueriche Elena Vaitkevičienė ištiko smegenų smūgis, nuo kurio ji staiga mirė. Gruodžio 30 d. velionė palaidota Witi-kon kapinėse. Šalia šeimos narių ir tautiečių laidotu-vėse dalyvavo dr. A. Kušlys, padėjęs kaip pirmininkas ant kapo vainiką šveicari-jos Lietuvių Bendruomenės vardu.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENISKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniem asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

SENO ŽEMAIČIO ATSIMINIMAI (2)

Domas Burneikis

Pirmieji žingsniai kariuomenėje

Iš uosto mus nuvedė į miestą pakraštį, kur kalno papėdėje stovėjo vieno aukšto mūrinis namas. Virš vartų, stačiai ant sienos, buvo užrašyta 'Pekarnia', atseit - kėpykla. Viduje iš buvusios kėpyklos bebuvo likę tik šalta ir aprūkusi krosnis. Čia buvo įtaisyti nara, kaip paprastai, be čiuzinių. Kiemas nedidelis, bet švarus ir patvoriuose daug žaliuojančių krūmų, o tarpais dar ir žydinčių kažkokių gėlių. O saulutė taip mieliai šildo, kad rodos tikras pavasaris, nors lapkričio mėnuo. Tuojau atsirado senų drabužių pirkliai.

- 'Cia šilta, kailinių nereikia' - viliojančiai kalba jie lauzyta rusų kalba.

Mūsų siuvėjas Kuprys pirmas pasidavė pagundai, o vėliau ir dar keletas. Tuojau atsirado vyno ir papirosų. Bet klastūnas šaltis, pakilęs į aukštumas, tik ir laukė, kada šildanti saulutė pasislėps už kalnų. Vos mūsų kiemą apsiūtė vakaro šešėliai, kai pajutome šaltį, kuris sunkėsi ir per mūsų kailinius ir, rodos, kiaurai per kūnus. Nesunku numanyti, kaip pasijuto tie, kurie paskubėjo taip lengvapėdiškai atsikratyti kailiniais. Ypač naktį, kai po šonais plikos lentos, o apsikloti nebėra kuo. Ta die ieško prieglobsčio pas tuos, kurie dar neprarado šilto drabužio.

- 'Kur dabar lendi?! Vyno tai nepasiūlei, o dabar kiši nugarą po mano kailiniais!' - kažkuris bara bekailinį.

Bet pasibarę, pasimuiste, pasigailėjo 'vargšų'.

Ne geriau tiems vargšams buvo ir iš ryto. Kol saulė pakilo virš kalnų, jie dantimis tik tauškina, tik tauškina.

Keista, šaltis skrodžia kiaurai per drabužį, bet gėlės neušala. Bent tos, kurios čia augo patvoriuose. Taip pat ir kalnuose, kur turi būti daug šalčiau, nes matyti ir sniego, o tačiau vis dar buvo daug žaliuojančios augmenijos.

Pusryčius gavome tokius pat, kaip ir Telšiuose - ir tokį pat dvidešimties kapeikų priedą pietums, nors traukinyje ir labai norėdami nebūtume galėję jų gauti, o stotyse nesustojome.

Devintą valandą ryto sudino mus tokia pat tvarka, ir į tokius pat vagonus, kaip ir Kuršenuose. Taigi, nors važiavome ilgai ir toli, bet nuo arklinių vagonų nepabėgome. Kai mūsų traukinys įdundėjo į ilgą, rodos apie 8 km. tunelį po Kaukazo kalnyną, pasidarė taip tamsu, kaip tamsiausia rudens naktį. Pagaliau pro nesandrias duris ir langelius ėmė skverbtis troškinantys dūmai. Laimei, mes pataikėme arčiau prie garvežio, tai ne daug tegavome tų dūmų paragauti. O paskutiniuose vagonuose žmonės vos neužtroško. Mums rodėsi, kad traukinys niekada iš to urvo neišvažiuos...

Vakarop prašvėpė pro senąją Gruzijos sostinę Meket, 22 km. nuo Tifliso-Tbilisio. Be ne vienintelė įžymybė iš buvusios sostinės tebebuvo sena katedra, pastatyta iš didelių

akmens gabalų. Vietovė dabar paversta vasarviete. Aplinkinėse kalvose buvo du ar trys rusų moterų vienuolynai.

★★★

Tbilisį (Tiflisą) pasiekėme vakare. Išsikrovėme toli nuo stoties atsarginiuose bėgiuose. Čia radome du porinius vežikus mūsų dėžutėms parvežti. Tai buvo nerikiuotės kuopos vežimai. Vėl mus vedė, tarsi nusikaltėlius, ginkluotų karių saugomus iš vieno ir kito šono - ir šalutinėmis gatvėmis. Buvo nemažai pasnigę. Sniegas šlapias. Beminant tamsiojo pliusą ėmė vanduo sunktis kiaurai per mūsų avalynę. Ejome tylūs ir pavargę. Net ir mūsų Zvinklys pritilo ir mynė šlapia sniegą, lūpas papūtęs.

Taip beklampodami pakilome į kalvą - kareivinių rajoną, kuris buvo netoli miesto pakraščio ir vadonos 'Aulabar' (taip vadinosi toji miesto dalis). Kareivinių rajone perėję tamsų kiemą, plačiais granitiniais laiptais pakilome į kitą, tokį pat tamsų, ir čia sustojome prie dviejų aukštų, taip pat tamsaus pastato. Tos dienos mūsų kelionė ir baigėsi šio namo didelėje antrojo aukšto salėje.

Salės šonuose buvo ištisiniai lentiniai nara, ant kurių netvarkingai sumesti gulėjo didžiuliai, šieno prikimšti čiuziniai. O vidury, per visą salės ilgį, stovėjo stalai su plačiais praėjimais šonuose. Suolų atsistėti ir čia nebuvo. Norėdamas galėjai atsistėti ant narų, kaip kareivinės ant 'kvikų'-lo vų.

Bet kai mes pajudinome tuos čiuzinius, tai pakilo tokie tiršti dulkių debesys, lyg prabėgus avių būriui sausu keliu. Tai tuo tarpu liovėmės juos judinę. Mūsų vadovas su sargybiniais dingo ir iki ryto niekas mumis nebesirūpino.

Viename tos dulkinos salės kampe stovėjo gražiai ir švariai paklota paprasta geležinė lova, o ant jos sėdėjo keistas naujokas, visai nepanašus į mus. Jo akiniai įrėminti į auksinius rėmelius, kurie apytamsėje salėje sušvitėdavo su kiekvienu jo galvos krustelėjimu. Jis buvo panašus į žydą. Tad galvodamas, kad jis yra kokio nors Vilniaus ar Kauno turtingo žydo sūnelis, per nesusipratimą pakliuvęs į rusų kariuomenę, panūdau su juo susipažinti. Priėjęs ir atsiprašęs - pasisakiau kas esu ir iš kur.

- 'Baltijos baronas von Stronberg' - pasiskakė ir padavė man ranką (dėl pavardės gal ir klystu, gal Stronberg, o gal ir kitaip, tik tas 'berg' jo pavardėje tai tikrai buvo) ir mandagiai pakvietė atsistėti ant jo laikinosios lovos, nes kėdės negalys pasiūlyti. Siek tiek suglūmau, radęs ne tai ko tikėjaisi. Pasisakė, kad jis čia atsidūręs dėl jo tėvo noro jį truputį 'pamokyti'. Bet tikrai žinau, kad ilgai čia nepasiliksias. Mudviem besikalbant, draugai mane pašaukė prie stalo, kur buvo susigrūdę keliolika mūsų vyrų. Su Baltijos (buvo iš Es-

tijos) baronu atsisveikinome kaip seni pažįstami. Kitą rytą jo ten jau nebebuvo.

Prie stalo radau bebaigiančius tarnybą lietuvius karius, atėjusius mums, naujokams, patarnauti. Jie pasiūlė sumesti pinigų, o jie parnešią kaukaziško vyno paragauti. Kas gali atsakyti to bibliško gėrimo? Tad mes ir sumetėme, kiek jie mums patarė. Zinoma, nepagalvojome, kad šie savi žmonės nori iš mūsų, naivuolių, pasipelnėti: ir vyno išgerti kartu su mumis ir dar į kišenę kiek įsidėti. Parnešė už du rublius du 'čainikus' to gėrimelio. Bet jų atneštas vynas pasirodė nekoks. Bent man visai nepatiko.

- 'Iš kur pats būsi?' - paklausė lietuvis, senas karys.

- 'Nuo Telšių, Burneikis.'

- 'Vo aš iš Reitava, Milašius.'

- 'Jūs tiems žulikams neduokit pinigų. Jie tik nori iš jūsų uždirbti. Duodate jiems rublį, o vyno jie jums parneša už pusrublį ir dar padeda išgerti. Kai gausite mundierių, tada išėję pro vartus duchane galėsite gerti vyno kokio norėsite, ir daug pigiau!' - perspėjo ir patarė Milašius, mano naujas pažįstamas.

Pašnibždėjau keliems kitiems draugams ir vyno užsakymai nutrūko. Vėliau sužinojome, kad tie mieli tautiečiai taip ir darė, kaip Milašius sakė.

Tą patį vakarą susipažinau dar su vienu lietuviu, Juozu Jankausku nuo Biržų. Sie man papasakojo, kad iš visos leibgranadierių divizijos šis 16-sis pulkas yra geriausias. Iš jų dar sužinojau, kad tas pulkas 1905 m. buvęs pasinėšęs sukilti, ar net sukilęs.

- 'Bet kaip padaryti, kad galėčiau pasilikti šitame pulke?' - klausiau savo patarėjų.

- 'Kai kieme sustatys į eilę, pasistenk atsistoti ketvirtuoju nuo eilės pradžios. Pačiam koks nors blagarodija ant krūtinės balta kreida užrašys '16'. Tą patį padaryk ir tada, kai skirstys į rotas. Tada pasiliksi mūsų pulke ir ateisi į ketvirtąją rotą pas mus' - paaiškino Milašius.

Pasinaudojęs šių gerų lietuvių patarimu, tapau 16-tojo mingrelų grenadierių leibgvardijos pulko ketvirtosios rotos kariu. Iš mūsų pulko, kurios pažinojau, šiame pulke pasiliko Jonušas - orkestre, Zelvys - ryšių komandoje, Zubė, Zvinklys ir Sakinis. Siuvėjas Kuprys nuėjo į 15-tąjį pulką, kurį visi nepaprastai peikė.

Atsikratę paslaugiais vyno tiekėjais, kibome vakarieniauti. Ką-ne-ką užkandę, ėmėme ruošti miegoti. Nors tie čiuziniai ir dulkinai, ir nešvarūs - vistiek reikėjo ant jų gulėti, ne vien tik kad šonams būtų minkščiau, bet kad ir šilčiau būtų. Čia šaltis pasirodė piktesnis nei Baltume, nes šitame Kuros slėnyje oras buvo daug drėgnesnis. Dar mūsų laimė, kad tų dulkinų maišų buvo daug. Sudėję vieną ant kito du čiuzinius, lindome į jų tarpą ir taip pasislėpėme nuo įkyraus šalčio.

Paskirsčius į kuopas, nuvedė mus į drabužių sandėlį. Gavome čia mundirių, kelnes, kepurę (visi trys dalykai seni), dvi paklodes ir du užvalkalus pagalvei. Batus reikėjo nešioti savo iki priesaikos. Koiką (lovą) gavau priešai mano patarėją Milašį. Čiuzinį reikėjo gražiai išlyginti, iškišus rankas pro skylės viršutinėje maišo pusėje, šonus padaryti aštriakampius, kad lova atrodytų lygi kaip stalas. Ir pradžioje tas darbas sunkiai sekėsi. O už blogai pataisytą lovą gaudavai porą ar daugiau valandų be eilės stovėti prie durų ir visada naktį. Man to malonumo neteko.

- 'Kuo apsikloti, kad nedavė antklodės?' - klausiu Milašį.

- 'Vo drobule, kokį mėnesį. Paskui duos šinelius.'

- 'Tai nekoks reikalas.'

- 'Nekoks, bet teks priprasti ir prie blogesnių dalykų' - nuramino kaimynas.

★★★

Kitą rytą penktą valandą mus prikėlė garsus 'sta-v-a-il'. Sokome iš lovų, kaip iš ugnies, nors ir buvome beveik nemiegoję, nes įkyri žvarba vertė vartytis lovoje, kaip unguriam ant karštos keptuvės. Mūsų kareivinės iš viso nebuvo šildomos, net ir krosnių nebuvo. Taip pat ir durys į lauką retai kad teuzdaromos, nes jos visada buvo sugedusios.

Atsikėlę turėjome per dešimtį minučių apsirengti ir pataisyti kaip reikiant lovas. Apsiprausiusius mus suklupdė ant cementinių grindų trimis eilėmis. Pirmieji trynė grindis šlapiais skudurais, kitos dvi eilės trynė sausais tol, kol ta asla pradėjo blizgėti. O be tam tikrų blizginančių tepalų privers ti cementą blizgėti nėra taip paprasta. Tačiau ne grindų blizgėjimas ir buvo reikalingas - tik palaužti žmogų, padaryti jį bevaliu automatu. Todėl tas grindis ir trynė iš tirus šešis mėnesius, po dvi valandas kas rytą, išskyrus šventas dienas. Na, o dieną mes mokėmės vaikščioti, bėgioti, badyti šiaudų maišą - pasiškėdami tris žingsnius atgal ir du pirmyn ir 'koli!' (durk).

Vakarais, po vakarienes iki devintos valandos būdavo dainavimo pratimai, kojomis minant vietoje sutartinio žingsniu. Neturėdamas klausos, prie dainos tegalėjau pritapti tik kojomis. Bet mano toks kuklus dalyvavimas dainoje labai nepatiko feldfebeliui Mučkinui, kuris ir šiaip nemo-go nerusų. Matyti, kažkas jam pasakė, kad aš nedainuonuoju. Isakė būtinai dainuoti. Nieko nepadėjo mano aiškinimai, kad neturiu klausos. Tada mėginau dainai pritari tik žiobčiojimu. Bet Mučkinas, slapta prilindęs ir nusi-klausęs kad nedainuoju, apskundė kuopos vado pavaduotojui poručnikui Dvorakovskui. Maniau, kad dabar jau man klius! Bet poručikas Mučkinui maždaug taip paaiškino (ir dar man girdint!): - Daina yra džiaugsmo išraiška. Jei žmogus to džiaugsmo dainoje nejaucia, arba dėl klausos ar balso trūkumų negali prie dainos pritapti, versti jį dainuoti negalima.

Mučkinas išraudo, kaip žandą gavęs. Nuo tada jis liovėsi mane persekiojęs.

Dainavimo pratybą baigus,

devintą valandą vyko vakarinis patikrinimas. Skyriaus viršininkas jefreiteris Lapatkinas būdavo išrikiuoja mus toje pačioje patalpoje kur miegojome ir valgėme. Tikrina būrio vadas, vyresnysis puskarininkis Cipurinas, mažiukas tamsiaplaukis nuo Saratovo. Baigęs tikrinti, senuosius karius palei džia miegoti, o mus suglaudina, išlygina ir sušukęs 'Smirnal' atsisėda ant lovos. Mes stovim isitempę kaip smuiko stygos ir laukiame, ką jis dabar su mumis darys. O jis neskubėdamas, su šypsenėle pradeda pasakoti visokius niekučius. Ir tų, nieko bendra su kariniais dalykais neturinčių, niekučių pasakojimas tęsiasi apie valandą. Tada staiga sušunka 'Ložys!' (gulk). Bet mes tik susiūbuojame. Mūsų kojos, rodos, jau siurbtė prisiurbtos prie cementinių grindų, kurias ryte buvome išblizginę. Gal po dešimties ar daugiau sekundžių pajėgiame atsiplėsti iš rikiuotės, bet ir tai ne visi iš karto. Kai pagaliau visi išbėgiojame, ant grindų lieka dvi eilės tamsiai drėgnų pėdų, kurios kartais išsilaiko iki ryto.

Po 'Ložys' reikėjo atsidurti lovoje per dešimtį minučių, kitaip gaudavai diržo sagtimi per nugarą. Tad, nebespėdami visiškai nusirengti, lindome po antklodėmis (po drobėmis) kaip stovėję. Tik būrio vadui atsigulus, imdavome keltis po kelis, bėgti į išvietę ir tik grįžę baigėme nusirengti ir atsigulti kaip reikiant.

Tokie 'kariški' pratimai tęsėsi iki tol, kol vieną vakarą ruselis nualpo ir kaip ilgas griuvo ant grindų.

★★★

Reikėjo išmokyti ne tik vaikščioti, bėgioti, apsisukti, šokinėti, laiptuoti, badyti šieno prikimštą maišą, šaudyti, sutartinai atsakyti į viršininkų pasisveikinimą, bet ir valgyti. Po kopūstų, kuriuos gaudavome kasdien pietums, buvo dar geras valgis ir grikinė košė. Kai parnešdavo tą košę, tai prie dubens kariai puldavo vienas už kitą, kad tik daugiau gautų. Iš pradžių varžiausi taip stumdysis prie valgio ir dėl to retai gaudavau šaukštą tos košės.

- Jei toks caca būsi, tai tu čia badu padvėsi! - pareiškė kartą Milašius. - Nusipirk didelį šaukštą - mokė jis - ir kai atneša košę nelauk eilės, bet prisigrūdęs kabink, dėkis į sau ją ir semk kitą!

Milašiaus patarimu naudodamasis gaudavau jau po du šaukštus košės. Tiesa, košė karšta - delnas dega, bet tai niekis: pirma suvalgai iš saujos, o paskui iš šaukšto.

(Bus daugiau)

MOLDMAKER/
TOOLMAKERS

Experienced full time w/
overtime. All benefits. Pension plan. Call
201-481-0183.

(51-4)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED EEG
TECHNOLOGIST

to work and live in a small congenial community and a 51 bed hospital. Salary commensurate with experience & ability. Plus call time liberal personnel policies & fringe benefits. APPLY CALL OR WRITE TO PERSONNEL DEPARTMENT, LA PALTA COMMUNITY HOSPITAL, 3801 NORTH MAIN AVE., DURANGO, COLORADO 81301 303-259-1110, EXT. 196

(49-2)

SOVIETAIR VOKIEČIAI (3)

Rapolo sutartis

Kaip po visų sukilimų Vokietijoje bandymų sovietai vis dėl to 'susigiedojo' su vokiečiais? Mes jau žinome, kad pirmą sovietų atstovą A. Joffe vokiečiai išvarė 1918 m. gale. Už metų į Berlyną atvyko sovietų Raudonojo Kryžiaus igaliotinis Viktor Kopp susitarti dėl belaisvių ir ištremtų civilių grįžimo. Tas Koppas turėjo Lenino pasitikėjimą, o centrinės Reicho žinybos karo ir civiliams viršininkas buvo Gustav Hilger, Rusijos vokiečių, gimęs maskvoje. Abu igaliotiniai susidraugavo. 1920 m. balandžio 19 d. buvo pasirašyta belaisvių repatriacijos sutartis ir pasikeista komisijomis tam sutarimui įgyvendinti. Koppas pasiūlė tas komisijas paversti konsuliarinėmis įstaigomis.

I tą tarpą vokiečiai neteko bet kokios vilties išsiderėti bet kokią pakenčiamą taikos sutartį. Todėl, pradėjus kalbėti apie konsulatų, tuo laiku buvęs užsienio reikalų ministeris dr. Walter Simons pasiūlė eiti dar vieną žingsnį: kodėl nesutarti dėl diplomatinio santykių.

Tai labai tiko Leninui, kuris aiškino sav užsienio reikalų komisarui Cičeriniui: 'Vokiečiai man neimponuoja, bet ... Vokietija nori revanšo, o mes - revoliucijos. Šiuo momentu mūsų tikslai sutampa ... tačiau kai mūsų keliai išsiskirs, vokiečiai bus mūsų didžiausi priešai. Tik laikas gali atsakyti į klausimą ar vokiečių hegemonija, ar komunistinė federacija iškilis iš Europos griuvėsių.'

1921 m. komunistai bandė sukurstyti sukilimus Saksonijoje ir Turingijoje. W. Simons skundėsi: 'Iš tikro reikia turėti daug kantrybės derėtis su žmonėmis, kada jie bando sudeginti tavo namus'. Bet jis neturėjo kitos išeities.

Tų pačių metų pradžioje Santarvininkų Karo Taryba pareikalavo 226 milijonus aukso markių reparacijų per 42 metus. Kai vokiečiai atsakė, kad tiek negalės sukelti, prancūzai užėmė kai kuriuos Ruhro pramonės centrus, o kai vokiečiai iki 1921 m. gegužės mėn. negalėjo sumokėti pirmo bilijono aukso markių, visas Ruhro kraštas buvo prancūzų užimtas, Sakoma, kad tas faktas - daugiau kaip kiti - pastūmėjo vokiečius į vedybas iš apskaičiavimo su sovietais. Greitai tam pasitaikė gera proga.

1922 metais britų premjeras Lloyd George sukvietė 34 šalis į Italijos Genoa konferencijai, ieškoti kelio Europos ūkiam ir finansiniam atkurtumui. Pirmą kartą po karo į ją buvo pakviestos Vokietija ir Sovietija. Dalyvavo ir Lietuva, kurios ministeris pirmininkas Galvanauskas kiekvieną savo pareiškimą - tos konferencijos dalyvio V. Sidzikausko prisiminimu - užbaigdavo reikalavimu, kad Lenkija atšauktų iš Vilniaus Zeligovskį, be ko neįmanomas Europos ūkinis susitvarkymas.

Bolševikams jau pats pakvietimas atrodė kaip jų de facto ir de jure pripažinimas. Joje

norėjo dalyvauti pats Leninas, tačiau buvo Cekos vadovo Dzeržinskio atkalbėtas - saugumo sumetimais. Aplamai konferencija, britų diplomato ir istoriko Harol Nicolson teigimu, buvo labiausiai nelaiminga, kiek tik galima įsivaizduoti.

Jau važiuodama į Genoa didelė sovietų delegacija, vadovaujama Cičerino, sustojo Berlyne, kur buvo priimta naujo užs. reik. ministerio Rathenau. Dėl smulkmenų jau buvo susitarę Koppas su Hilgeriu. Susitarimas numatė diplomatinis ir konsuliarius, ūkinius ir prekybinius santykius. Vokietijos vyriausybė pažadėjo paremti privačius vokiečių firmų prekybinius susitarimus su Sovietija ir atsisakyta nuo bet kokių pretenzijų viena kitai. Sutartis Berlyne dar nebuvo pasirašyta, nes Vokietija bijojo Vakarų reakcijos.

Konferenciją atidarė Italijos užsienio reikalų ministeris Luigi Facta sakydamas, kad joje nėra nugalėtojų ir nugalėtų, bet tik lygūs. Lloyd George pastebėjo, kad įmanoma ir koegzistencija su bolševikais. Cičerinas tačiau pasakė standartinę bolševikų agitacijos kalbą, reikalaujamas nusi-ginklavimo, kolonialinių imperijų panaikinimo, visiems priėjimo prie naftos ir aukso išsidalinimo. Tam jis siūlė sušaukti ne Europos, bet pasaulio konferenciją!

Prancūzijos užs. reikalų ministeris Jean Louis Barthou, vykdydamas min. pirm. Poincare įsakymą konferenciją išardyti, pareikalvo, kad Cičerinas laikytųsi dienotvarkės. Kokios - paklausė Cičerinas. Iš tikro, dėl dienotvarkės nebuvo susitarta, nes L. George laikė, kad diplomatai vistiek dėl ko besitardami tik veltui gaišina laiką. Pats L. George, gavęs žodį, pasiūlė Cičeriniui grįžti į realybę, o nekalbinti į kilnią bet praktiškai neįmanomą konferenciją, kuri bus galima tik po to, kai šios konferencijos dalyviai jau bus pasitraukę į karlystę, kurioje nėra nei karų, nei konferencijų.

Per vieną savaitgalio pertrauką Lloyd George pasikvietė Cičeriną į savo rezidenciją. Ten jis pasiteiravo, kada Rusija atiduos britams skolingus 3 su viršum bilijonus dolerių. Cičerinas atsakė, kad tik tada, kai D. Britanija sumokės nuostolius, kilusius iš jos intervencijos Rusijoje ir prailgimo pilietinio karo.

Cičerino vizitas pas britus suneramino vokiečius. Ar karais britai nesusitars su rusais vokiečių sąskaiton? Vokiečių susirūpinimui padidinti, vienas iš sovietų delegacijos narių prasitarė vokiečių delegacijos nariui baronui von Maltzan, kad galimas britų-sovietų susitarimas. Maltzano susinervinimas aprimo, kai pirmą valandą nakties jam paskambino sovietų delegacijos narys - mums jau žinomas A. Joffe - ir pasakė, kad sovietai sutinka pasirašyti ankstyvenį susitarimą. O ką apie pasitarimą su britais - paklausė Joffes Malt-

BOSTONO LIETUVIAI

FILMAS "ANTANAS SMETONA" BOSTONE

Lietuvių Tautinės Sąjungos rūpesčiu pagamintas filmas apie Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos gyvenimą Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos valstybėse atkeliavo į Bostoną.

Š. m. sausio 24 d. L. T. S-gos Bostono skyrius rengia Bostono Lietuvių Piliečių klubo 2-ro aukšto salėje subatvakarį ir šis filmas bus rodomas visuomnei. Prieš filmo rodymą inž. Vytautas Izbickas apibūdins prezidento Smetonos asmenybę ir jo nuveiktus darbus lietuvių tautai.

Šis filmas ne vienam išspaus ašaras, kai pamatys savo tėvynę, savo gimines, gal save ar net savo gimtąją pirkiją.

V. Senūta

MINĖJO KLAIPĖDOS PRIJUNGIMĄ

Laisvės Varpo radijo valandėlės vedėjas Petras Viščinis sausio 10 dienos programą paskyrė Klaipėdos atvadavimo sukakties minėjimui. Kalbėjo to sukilimo dalyvis rašytojas Stasys Santvaras apie pasirengimą sukilimui, kovas ir visą jo eigą. O prof. Simas Sužiedėlis kalbėjo apie istorinę Mažąją Lietuvą, kurią sudaro ne tik Klaipėdos kraštas, bet ir antroje Nemuno upės pusėje žemės su Karaliaučium ir kitomis sritimis. Nors šios įrekorduotos Santvaro ir Sužiedėlio kalbos jau buvo perduotos ir seniau tokia pačia proga, bet jos nenustojo savo reikšmės šiandien, nenustos ir ateityje. Tai prisiminimas istorinių darbų ir laikų.

NEPAILSTANTYS MUZIKAI VASYLIŪNAI

Mūsų nepailstantys smuikininkas Izidorius ir pianistas Vytenis Vasyliūnai sausio 9 d. turėjo koncertą Carnegie Ricital Hall New York, o sausio 10 d. Bostone, First & Second Church salėje.

Vasyliūnų programoje buvo Bacho septynių dalių suita A dur, John Bovicchi sonata nr. 4 lietuvių liaudies motyvais, Beethoveno Pavasario sonata F dur ir lietuvių kompozitoriaus Vy-

zanas. O jie gerai eina, bet dar Velykos ir J. George nori pasilsėti. Kai tik prašvito, Cičerinas susitiko su vokiečiais netoli Genuvos esančiam Rapallo pajūrio kurorte, kur Britolio viešbutyje sutartis ir buvo pasirašyta. Tai buvo Velykų sekmadienį, 1922 m. balandžio 16 dieną.

(Kitam Nr.: Karinis bendradarbiavimas.)

tauto Jančio veikalas Devintas Sonetas.

Nei sniegas, nei dideli šalčiai muzikų Vasyliūnų nesulaikė ir nesulaiko nuo rengimo koncertų. Jie vieną dieną New Yorke, o kitą dar vos sugrįžę į Bostoną, jie pakartojo tą patį koncertą. Turbūt tas didysis variklis — yra meilė muzikai, kuria jie dalijasi ir su publika.

VYČIŲ KALĖDINIS PARENGIMAS

Vyčiai kiekvienais metais rengia kalėdinį vakarą. Tokį vakarą jie turėjo ir šiais metais sausio 9 d. 7-tos gatvės parapijos salėje. Nors buvo labai šalta, snigo ir slidu važiuoti, tačiau susirinko arti šimto vyčių. Be pačių kalėdinių vaišių, vyčiai labai labai įdomiai praveda pasidalinimą dovanomis. Kiekvienas ateidamas atsineša supakuotą dovaną. Jas sudeda visas kartu. Kai jau pasivažišina, tada vyksta ta dovanų lyg loterija — traukimas. Ištraukęs dovaną ir jos neatplėšęs, jis ją gali pakeisti su pirmiau ištraukusiais, paimdamas ano, o savo jam atiduodamas. Taip kai kurios dovanos eina iš rankų į rankas net po kelis kartus. Tai labai įdomus žaidimas.

SENIAUSIA RADIJO PROGRAMA

Seniausia lietuvių radijo programa Naujojoje Anglijoje iš stoties WLYN, 1360 banga AM, veikia sekmadieniais nuo 8 iki 8:30 val. ryte — perduodama vėliausių, pasaulinių žinių santrauką ir komentarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Šią programą veda Steponas ir Valentina Minkai. Biznio reikalais kreiptis į Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telefonas 268-0489. Ten pat gaunama Dirva ir didelis parinkimas lietuviškų knygų, ir lietuviškų dovanų.

PENSININKŲ KALĖDINIS BALIUS

Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone klebono iniciatyva, kiekvienais metais sausio mėnesio pradžioje rengiamas kalėdinis balius pensininkams. Šiais metais toks balius įvyko sausio 10 d. 7-tos gatvės parapijos salėje. Prisirinko pilna salė. Įdomu, kad labai didelę daugumą sudarė moterys. Kažinkas juokaudamas sakė, kad jos ilgiau gyvena ir dauguma jų yra našlės.

Šiuo baliu rūpinosi vyčiai ir sodalietės. Jie vaišino visus ne tik gerais užkandžiais, bet net ir stipresniais gerimais. Dalyva-

vo parapijos kleb. kun. Albertas Kontautas, buv. kleb. kun. Antanas Baltrušūnas ir vikaras Robertas Volungevičius, o taip pat ir seselės.

Buvo ne tik vaišinamasi, bet dainuojama ir šokama.

PARENGIMAI

• Vasario 14 d. Baltų Draugijos koncertas First & Second Church salėje, Bostone.

• Kovo 21 d. Minkų radijo valandėlės renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Balandžio 18 d. Šv. Petro parapijos banketas Lantana restorane, Randolph.

• Balandžio 18 d. Baltų Draugijos koncertas First & Second Church salėje, Bostone.

• Balandžio 25 d. Laisvės Varpo pavasarinis renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

CAPE COD

CAPE COD SUTINKA NAUJUS METUS

LB Apylinkės Valdybos rūpesčiu dauguma lietuvių bendrai sutiko Naujuosius Metus F. Mandeikio sodyboje.

Ponių pagamintas valgiai ir pyragaičiai pasiūpinę išklaušė pirmininko V. Židžiūno kalbą, kurioje, kartu pasidžiaugdamas pareiškė, kad mūsų tarpe yra kaip tik abudu buvę Apylinkės pirmininkai, M. Biliūnas ir E. Bliudnikas. Palinkėjo visiems Naujuose Metuose geriausios sveikatos, sėkmingo žuvavimo ir nuoširdaus tarp savęs bendradarbiavimo Lietuvos atvadavimo reikaluose. Sugiedojo Lietuvos himną ir pakėlė šampano taurės palinkėjo vieni kitiems sėkmingų Naujų Metų. Po to pirmininkas visų vardu pareiškė nuoširdžią padėką p. F. Mandeikiui už leidimą naudotis patalpomis ir visiems, kurie prisidėjo ir padėjo prie visokių pasiruošimo darbų.

Geroje nuotaikoje buvo šnekučiuojama ir šokama net iki 4 val. ryto.

LIETUVIAI TARPTAUTINIAME BALIUJE

Lapkričio 7 d. buvo rengiamas Cape Cod Tarptautinis balius Elks klube. Dalyvavo apie 220 žmonių ir lietuvių 22 net dalis su tautiniais rūbais.

Dalyvavo 1 airių, 2 britų, 3 graikų, 4 italų, 5 lenkų, 6 lietuvių, 7 skandinavų, 8 škotų ir 9 vokiečių tautinės organizacijos savo stalus papuošusius tautinėm spalvomis ir emblemomis. Buvo įvairių tautinių valgių ir šokių bei trumpa programa. Tikslas buvo pabendrauti ir arčiau susipažinti su įvairiomis tautybėmis.

Juozas Tamošiūnas Tėvynės mylėtojas iš Rozalimo

Juozo tėvai, Saliomėja Balčiūnaitė ir Adomas Tamošiūnai, buvo apsišvietę ir susipratę ūkininkai. Jie prie pat bažnyčios Rozalime turėjo namus ir valdė valakinį ūkį.

Juozo Tamošiūno gimtadienis ypatingas. Jis gimė 1888 metų gruodžio 25 d., per pačias Kalėdas. Jo vaikystė nebuvo varginga: augo pasiturinčių ūkininkų šeimoje tarp trijų gražių sesučių, tai kaip vienturtis sūnelis galėjo būti ir palepinamas. Juozas išaugo aukštas, lieknas, sveikas ir stiprus vyras.

Paaugėjus, jis buvo leidžiamas į rusišką mokyklą, nes rusų okupuotoje Lietuvoje lietuviškos mokyklos nebuvo leidžiamos. Mokytojai būdavo rusai, lietuviai mokytojai buvo siunčiami mokytojauti į Rusiją. Mokykloje buvo viskas dėstoma rusiškai, vaikams net kalbėti lietuviškai tarp savęs mokykloje drausdavo. Po pamokų visi lietuviai, nes kitokių apie Rozalimą ir nebuvo, mokiniai turėdavo Rusijos caro garbei giedoti himną.

Tuo metu, kada Juozas Tamošiūniukas lankė rusišką mokyklą, kaip visoje Lietuvoje taip ir Rozalimo apylinkėje reikėsi jau lietuvių stiprus tautinis susipratimas ir antagonizmas rusiškumui. Knygnešiai platino lietuviškus laikraščius ir knygas, draudžiamas rusų valdžios. Žmonės jas pirkė ir skaitė. Rozalimo apylinkė turėjo ir savų knygnešių. Bet apie Smilgius (Rozalimas tada priklausė Smilgių valsčiui) tautinis judėjimas dar stipriau reiškėsi, Smilgių apylinkėje buvo vienas knygnešys Antanas Tamošiūnas, galėjo būti giminaitis Rozalimo Tamošiūnams. Tokioje lietuviškumo kovoje jojančioje dvasioje prieš rusiškumą brendė ir jauno Juozo Tamošiūniuko lietuviškas patriotizmas. Negalėjo neerzinti jo jautrios lietuviškos sielos garbinimas Lietuvos engėjo Rusijos caro. Jis susitarė su draugu išreikšti savo protestą, kurį jie galėjo. Kartą po pamokų, giedant Rusijos carui himną, jie vietoje: "Božė caria chrani" (Dieve carą saugok) stipriai užtraukė: "Božė caria pokoroni" (Dieve carą palaidok).

Aišku, mokytojas rusas negalėjo negirdėti. Paliko juodu po pamokų. Pirmąjį pakvietė į mokytojo kambarį Juozo draugą. Juozas girdėjo draugo šauksmus: "Oi, Jėzau, oi, Jėzau..." ir kantriai laukė savo eilės, bet nusprendė kentėti, bet

JONAS ŠVOBA

nerėkti. Mokytojas grįžo į klasę ir, mušdamas Juozui su liniuote per delną, vis šaukė: "Kas tave išmokė prieš carą giedoti..." Juozas aiškinosi, kad jie su draugu patys sugalvojo. Tada mokytojas paguldė ant stalo kniupščią, atmovė kelnes ir su virvagaliu ėmė pliekti per užpakalį. Juozas kentėjo, bet nerėkė. Kada pasipylė kraujai, mokytojas jį nukėlė nuo stalo ir išstūmė pro duris lauk. Juozas koki mėnesį negalėjo prisėsti ant sėdinės. Mama namuose gydė, ir Juozas nėjo į mokyklą. Kada grįžo mokyklon, jis savo balso neberodė, negiedėjo.

Po tos skaudžios ir žiaurios ruso mokytojo pamokos, Juozas prisiekė rusams nevergauti, rusų kariuomenėje netarnauti, kai užaugsiąs, bėgsi į Ameriką. Sulaukęs 16 metų, 1904 m. spalio 20 d. Smilgių valsčiuje gavo rusišką pasą, kuriame buvo įrašyta, kad jis privalės 1910 metais stoti į rusų kariuomenę, bet Juozas to nelaukė ir pabėgo.

★

Jo biografija, kaip lietuvių, stipriai rišasi su pačios Lietuvos ir Amerikos lietuvių istorija. 1905 metai Lietuvoje buvo neramūs. Tais metais įvyko lietuvių Vilniaus Didysis Seimas ir visoje Lietuvoje kilo revoliucinis bruzdėjimas prieš rusų valdžią ir jos įstaigas. Buvo daugomi rusų valdžios degtinės monopoliai, išvartomi rusai mokytojai, išvartomi rusai raštininkai, rusų policija ir kiti rusų valdžios pareigūnai. Buvo mėginama kurti lietuviškoji administracija. Sunku tikėti, kad tuo metu Juozas Tamošiūnas, būdamas septyniolikos metų stiprus, aukštas, patriotiškai nusiteikęs jaunuolis, dar vaiku būdamas prisiekęs nevergauti rusiui, būtų ramiai rankas sudėjęs sėdėjęs, kada visame krašte ėjo revoliucija prieš rusų caro valdžią. Tai ir nenoromis persiimsi mintis, kad rusų administracijai atsigaunant Juozas turėjo sprukti per sieną į Mažąją Lietuvą, vokiečių valdomą.

Jau 1905 metais jis yra Tilžėje. Jis buvo pasižadėjęs bėgti į Ameriką, bet jam teko pabuvoti Tilžėje, Anglijoje, ir tik po kurio laiko jis pasiekė Jungtines Amerikos Valstybes.

Kurį laiką randame jį gyvenantį Des Moines, Iowa. 1913 m. jis sutinkamas Chicagoje, Illinois. Ilgesnį laiką jis gyveno Waterbury, Conn., su savo seserimi. Čia

jis jau ištraukia ir į lietuvišką visuomeninę veiklą, priklauso Waterbury lietuvių kultūros klubui ir Tėvynės Mylėtojų Draugijai.

Tačiau didžiąją savo gyvenimo dalį jis išgyvena Detroite, Michigan. 1916 m. rugpiučio 24 d. čia jis jau įsirašo į Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Detroito skyrių ir tampa skyriaus sekretorium. Taip pat persiregistruoja į Tėvynės Mylėtojų Draugijos Detroito kuopą. Juozas Tamošiūnas buvo tvirto tautinio nusistatymo žmogus. Jis priklausė tik tautinėms lietuvių organizacijoms, kaip A. L. Tautinė Sandara, Tėvynės Mylėtojų Draugija, Lietuvai Vaduoti Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, Vasario 16 gimnazijos rėmėjams. Buvo Stasio Butkaus šaulių kuopos Garbės nariu.

Buvo blaivininkas negėrė, nerūkė. Ilgiausiai Detroite išgyveno pas dr. Joną ir poetę Mariją Simsus-Šimoliūnus. Turėjo vieną kambarį, gyveno kukliai kaip viengungis, bet mėgo švarą ir tvarką. Galvojo ir kalbėjo šalta, bet rimtai, įtikinančiai, net senatvėje jo protavimas ir kalba nesulėnėjo.

Detroite dirbo fabrike, buvo skyriaus vedėju — taip vadinamu formanu. Jau anais laikais Juozas pirkė už 500 dolerių akcijų, iš kurių daug laimėjo. Taip pat daug turėjo ir JAV paskolos lakštų. Visa tai jo amžiaus gale sudarė gražų turtelį. Jo senatvės pensija nebuvo didelė, nes jis gero kai anksčiau dėl amžiaus išėjo į pensiją.

(Bus daugiau)

DETROIT

• Inž. Algis ir Nijolė Lapšiai išvyko į Havajus, o jų dvynukių dukrelių priežiūrai atvyko močiutės Irena Jansonienė iš Cape Cod ir Juzefa Lapšienė iš Bostono. Porą savaitių praleidę saulėtose Havajų salose Lapšiai grįžo į gražiai baltu sniegu padengtą ir šalčių sukaustytą Detroitą. Koks didelis skirtumas gamtoje tarp švelnios šilimos ir šalčio bei sniego tačiau tarnyba ir namai traukia, o dukrelės laukia, todėl visi laimingi vėl namuose.

(ed)

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST & ASSISTANT

Lake Worth, Fla. immediate openings within our expanding rehabilitation agency. Variety of patients. Excellent benefits, continuing education & highly competitive salaries commensurate with experience. Fla. licensure or eligibility. Call collect 1-305-586-2525, Mrs. GOODMAN. (1-7)

KALIFORNIJOS LIETUVIAI

Rūta Sakienė

PAGERBĖ ANTANĄ SKIRIŲ

Los Angeles ALTo valdyba, ilgamečiui skyriaus valdybos nariui ir daug kartų buvusiam pirmininkui, visuomenės veikėjui ir lietuviškų knygų bei žurnalų leidėjui ANTANUI SKIRIUI gruodžio 13 d. Los Angeles lietuvių parapijos salėje suurošė pagerbimą ir drauge jo 70 metų amžiaus sukautes minėjimą.

Salė prisirinko pilnutėlė. Po prelato Jono Kučingio pravestos, visų drauge sukalbėtos maldos skanių Valės Baltušienės pagamintų pietų, šventę atidarė ALTo skyriaus pirmininkas Feliksas Masaitis ir, pasveikinęs svečius bei solenizantą, perdavė mikrofoną vicepirmininkui Aloyzui Pečiuliui, kuris ir pravedė šio pagerbimo programą. Pagrindinė kalbėtoja buvo skyriaus garbės narė Alena Devenienė, kuri vaizdžiai perbėgo visą Antano Skiriaus biografiją, nuo studentavimo iki šių dienų. Sekė daugybė sveikinimų žodžių ir raštu.

Sveikinimams pasibaigus, kons. V. Čekanauskas ALTo skyriaus vardu įteikė solenizantui labai menišką dail. Alfons Pažiūrienės pagamintą adresą, o skyriaus pirm. F. Masaitis pranešė, kad Antanas Skirius pakeliamas į ALTo Los Angeles skyriaus garbės narius. (rs)

AUKOS LIETUVOS PASIUNTINYBEI

Suprasdami Atstovybės Rūmų remonto reikalo skubotumą ALT S-gos Los Angeles skyriaus nariai ir jų svečiai, šių metų gruodžio 11 dieną, susirinkę prieškalėdiniam pobūviui Lietuvių Tautiniuose Namuose Los Angeles mieste, pravedė vakarą, kuriame buvo suaukota 1150 dol.

Po 50 dol. auokojo: Jonas ir Julija Petroniai, Antanas ir Liucija Mažeikos, Ramūnas ir Irena Bužėnai, dr. Petras ir Elvyra Pamataičiai, Henrikas ir Adelė Bajaliai, Jonas A. ir Birutė Griciai, Alfonsas ir Inga Tumai, Petras ir Rūta Sakai.

Po 25 dol.: Elena Gedgaudienė, Bronius ir Agutė Dūdai, Jonas ir Nelė Mockai, Alfonsas Šimonėlis, Jantina Rukšėnienė, Marcelė Vaičienė, Edvinas ir Halina Balceriai.

Po 20 dol.: Ona Mekišienė, Regina Jurkūnienė, Pranas ir Ona Dovydaičiai.

15 dol. Vaclovas ir Marija Pužauskai ir 500 dol. Lietuvių Tautiniai Namai.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Santa Monicos Amerikos Lietuvių Klubas ir ši kartą

išlaikė savo tradiciją ir surengė labai jaukų 1982 metų sutikimą. Klubo narių ir svečių susirinko apščiai, kai kurie buvo net iš kitų kraštų: Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos. Naujų Metų sutikimas su šmapano taurėm praėjo labai nuotaikingai, grojant puikiam orkestrui, linkft vieni kitiems sveikatos, laimės ir pasisekimo.

Maistas buvo labai skanus, nes paruošė Klubos narės. Ypatinga padėka valdybos narei G. Plukienei, kuri labai gerai suorganizavo ir pati pasidarbavo maisto paruošime. Taip pat nuoširdus ačiū A. Kybartienei už puikų tortą ir ponioms iškepusioms daug skanių pyragų ir pagaminusioms skanių užkandžių. (eg)

• Vasario 16-sios minėjimas rengiamas visų trijų centrinių organizacijų skyrių, ALTo, VLIKo ir Bendruomenės, įvyks vasario 14 d., sekmadienį. 10:15 val. vėliavų iškėlimo iškilmės parapijos kieme, 10:30 val. iškilmingos šv. Mišios ir pamokslas, 12:30 val. Marshall High Auditorijoje iškilmų minėjimas. Pagrindinis kalbėtojas pakviestas neseniai iš okup. Lietuvos pasitraukęs prof. dr. K. Eriugis. Lietuvi, tavo šventa pareiga šiose iškilmėse dalyvauti ir stambesne auka paremti Lietuvos vadavimo kovą ir veiklą.

• Los Angeles Lietuvos Dukterys sausio mėn. 23 d. 7:30 val. vak., šeštadienį, šv. Kazimiero salėje rengia savo tradicinį balių su gardžiais valgiais, gėrimais ir programa, kurią atliks sol. Regina Kungienė. Stalus užsisakyti iš anksto pas Aldoną Audronienę 243-6850.

• Politinių studijų savaitgalis rengiamas Fronto Bičiulių, įvyksta sausio mėn. 30 ir 31 d.d. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos virtutinėje salėje. Šeštadienį darbas prasidės 9:30 val. ryto ir sekmadienį tuoj po pamaldų, 12:30 val. Visi kviečiami savaitgalį dalyvauti.

• Lietuvių Fondo Los Angeles komitetas, vadovaujamas J. Čingos, fondui daugiau sukelti pinigų, vasario 6 d. šv. Kazimiero parapijos salėje rengia balių.

• Mirtis siaučia... Per Kalėdas netekome trijų lietuvių: Emilijos Mitkienės, Bernardo Naginio ir Vinco Mieželio, o po Naujų metų pirmoji buvo Petronėlė Pailienė, mirė sausio 4 d. Palaidota Simi, Cal. Sausio 4 d. mirė Elenos Pažėrienės brolis, Egidijus Petrušaitis, 48 m. ištiktas širdies smūgio.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

ROMAS KASPARAS ISVYKSTA Į WASHINGTONĄ

Aktyvus Lietuvių Bendaruomenės ir Jaunimo sąjungos veikėjas Romas Kasparas sausio viduryje apleido Chicago ir išvyko į Washingtoną dirbti Amerikos Balse.

Romas Kasparas buvo vienas iš Pasaulio lietuvių redaktorių, buvusios PLB valdybos vicepirmininkas kultūriniam reikalams ir šiuo metu yra Kultūros komisijos narys. Dalyvavo ir organizavo jaunimo kongresus, lankė Pietų Amerikos lietuvių, mezgė kultūrinius ryšius su užjūrio lietuviams. Bendradarbiauja spaudoje ir pasisako kultūriniais, švietimo ir visuomeniniais klausimais. Jo išvykimas paliks spragą Chicagos lietuvių gyvenime, bet tikime, įsijungs į Washingtono ir apylinkių lietuvių veiklą.

PLB valdybos pirm. pavad. ir Kultūrinės komisijos pirm. Vaclovo Kleizos rūpesčiu, š. m. sausio 5 d. D. Valentinaitės bute, susirinko bendradarbiai, bičiuliai ir spaudos žmonės atsisveikinti su išvykstančiu Romu Kasparu. Chicagoje praleistoms dienoms prisiminti, V. Kleiza inž. Romui Kasparui įteikė tik ką iš spaudos išėjusią poezijos knygą "Žvaigždžių sonatos", paruoštą ir redaguotą Alfonso Tyruolio.

Antroje vakaronės dalyje, V. Kleiza pranešė apie PLB valdybos ir Kultūrinės komisijos veiklą, mezgant kultūrinius ryšius su kitų kraštų lietuviams. Kad nebūtų tik vienos krypties judėjimas, stengiamasi ne tik iš Amerikos siųsti kultūrininkus ir visuomenininkus, bet ir vietiniams talentams sudaryti sąlygas pamatyti platesnį pasaulį.

PLB Kultūrinė komisija yra pakvietusi ir susidariusi su dviem Argentinos lietuviams solistais — Zuzana Valadkaite de Lopez ir Antanu Stančiausku atvykti į Ameriką ir duoti koncertus.

Šių dviejų solistų koncertai numatyti:

vasario mėn. 14 d.
Washingtonė,
vasario mėn. 21 d.
Chicagoje,
vasario mėn. 27 d.
Detroite,
vasario mėn. 28 d.
Clevelande,
kovo mėn. 6 d.
San Francisco,
kovo mėn. 7 d.
Los Angeles ir
kovo mėn. 10 d.
St. Petersburgė.

Solistus lydės ir jiems akompanuos Mykolas Drunga.

Solistai ilgiau, kaip mėnesiui laiko negalėjo ištrukti,

todėl visų prašymų nebuvo galima patenkinti.

Plačiau apie solistus kitą kartą.

SOLISTĖ GINA ČAPKAUSKIENĖ KONCERTUOJA CHICAGOJE

Operos solistės Ginos Čapkauskienės koncertas įvyks š. m. sausio 24 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Koncerto ruošia rūpinasi komitetas vadovaujamas Jono Talandžio. Koncerto pajamos skiriamos solistės Ginos Čapkauskienės plokštelei išleisti.

Operos solistė Gina Čapkauskienė yra plačiai pagarsėjusi solistė — kolaratūrinis sopranas. Savo balsu yra žavėjusi didžiulius lietuvių kolonijas JAV ir Kanadoje, Europoje ir Australijoje. Chicagos lietuviams solistė Gina yra gerai pažįstama iš buvusių jos koncertų ir dainavusių operos pastatymuose pagrindines roles.

Artėjančio koncerto proga, komitetas kviečia visus Chicagos lietuviams dalyvauti koncerte ir užpildyti visas salėje esančias vietas, tuo prisidedant prie Ginos Čapkauskienės plokštelės išleidimo sumažinimo. Plokštelės išleidimas su simfoniniu orkestru, yra labai brangus, bet būtinas, nes panašaus pobūdžio jaunų solistų prieauglio nesimato. Plokštelėje numatoma įdainuoti lietuvių kalba operų arijas ir lietuvių kompozitorių aranžuotas lietuviškas dainas.

Komitetas kreipiasi į lietuvių visuomenę ir prašo prisidėti prie plokštelės išleidimo aukomis bei prenumeratomis. Vienos plokštelės prenumeratos mokestis 10 dol., garbės prenumerata 25 dol. ir mecenato įnašas 100 dol. ar daugiau. Aukos ir prenumeratos siųsti išdininko Juozo Šulaičio vardu ir adresu: 1237 Woodside Rd., La Grange Park, Ill. 60525 (312-354-3898).

Solistės Ginos Čapkauskienės plokštelei išleisti komitetą sudaro: pirm. J. Talandis, vicepirm. A. Lipskienė, sekr. B. Kožicienė, išd. J. Šulaitis, muzikinės dalies vadovas A. Vasaitis, rečitalio ir banketo komisija — M. Remienė ir M. Marcinkienė, aukų ir prenumeratos komisija — B. Bagdonienė, A. Šulaitienė, D. Korzonienė, A. Abromaitienė ir K. Pabedinskas, spaudos ir radijo koordinatorius R. Dirvonis, techninio paruošimo vadovai — V. Stropus ir A. Šlutas.

Dalyvaukime ruošiamame š. m. sausio 24 d. koncerte ir bilietus įsigykime Vaznelių prekyboje ar pas komiteto narius.

Sol. Ginos Čapkauskienės plokštelei leisti komitetas. Prieky pirm. J. Talandis ir sol. G. Čapkauskienė. Stovi: J. Šulaitis, D. Korzonienė, R. Dirvonis, A. Lipskienė, K. Pabedinskas, O. Abromaitienė, M. Marcinkienė ir A. Šlutas.

LIETUVIŲ FONDAS

Lietuvių Fondui 1981 metais buvo gana sėkmingi. 1981 metais pagrindinis kapitalas paaugo 122,000 dol. ir pasiekė 2,150,000 dol. Vien tik gruodžio mėn. įplaukė beveik 31,000 dol. Narių skaičius persirito per 5000.

Pelnas dar nėra galutinai apskaičiuotas, bet gali būti didžiausias, koks yra buvęs Lietuvių Fondo istorijoje.

1981 metais Lietuvių Fondo tarybos pirm. buvo dr. Antanas Razma, o šiam pasitraukus, 1982 metams išrinktas bankininkas Stasys Baras. Valdybos pirminku perrinktas dr. Gediminas Balukas.

DOMŠAIČIO MENO KŪRINIŲ PARODA

Lietuvių Fondo Meno puoselėjimo komisija sudarė komitetą, pirmininkaujamą dail. Vandos Balukienės, suruošti dailininko Prano Domšaičio meno kūrinių parodą.

K. Donelaičio mokyklon atsilankęs Kalėdų senelis apdovanoja J. Adickaitę, 1-jo skyriaus mokinę. Stebi Tėvų komiteto narės: I. Adickienė ir D. Putrienė. J. Tamulaičio nuotr.

Paroda įvyks š. m. vasario 12-21 dienomis Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje.

Kaip žinome, dail. Prano Domšaičio kūrinių yra įsigijusi Meno puoselėjimo komisija su Lietuvių Fondo parama. Dalis Pr. Domšaičio kūrinių yra perleidžiama lietuvių visuomenei. Norintieji įsigyti Pr. Domšaičio kūrinių, prašomi kreiptis į Lietuvių Fondo būstinę (2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629). Norima, kad Pr. Domšaičio palikimas neišeitų iš lietuvių rankų.

Lietuvių visuomenė prašoma paremti Lietuvių meno puoselėjimo komisijos pastangas ir padėti išsaugoti Prano Domšaičio palikimą.

KALĖDŲ EGLUTĖ K. DONELAIČIO MOKYKLOJE

K. Donelaičio pradinė ir aukštesnioji mokykla kiekvienais metais laikosi savo tradicijos ir prieš Kalėdas

surengia mokiniams Kalėdų eglutę.

Praeitų metų eglutė įvyko gruodžio 19 d. šventę pradėjom giesme SVEIKAS JĖZAU GIMUSIS. Programos pranešėjas V. Liutikas, 8 kl. mokinys, scenon iškviatė mokyklų direktorių J. Širką, kuris pasveikino tėvus ir mokinius artėjančių švenčių proga. Sveikino Tėvų komiteto pirm. R. Marchertienė. Po trumpų sveikinimų prasidėjo mažųjų mokinių pasirodymai, kuriuos paruošė mokytojos R. Valavičiūtė ir R. Valkiūnienė. Jie vaizdavo mažus nykštukus. 1-jo skyriaus mokiniai, paruošti mokytojos M. Plačienės, vaidino SIŪLO ŠPULUTĖS. Dėvėjo įdomius kostiumus ir rodė savo sceninius gabumus. Buvo labai juokinga, kada vienam berniukui taip patiko vaidinti, kad jis nenorėjo net scenos apleisti, ir mokytoja turėjo jį išnešti. Po to sekė ilgesnis, I. Šerelienės parašytas vaidinimas DOVANŲ KARALIUS, kuriame dalyvavo net 19 artistų. Čia pasirodė angeliukai, ragana, juokdarys, žilabarzdis, pelytės ir t.t.

Po visų trijų scenos vaizdelių sekė eilėraštis PRIE KŪČIŲ STALO, kurį deklamavo A. Gražytė, 8 kl. mokinė. Mokiniai šoko tautinius šokius, dainavo dainas ir giesmes. Dainavimą pravedė mokyt. V. Gutauskas ir D. Polikaitis. Tautinius šokius mokė D. Bilaišytė ir I. Zabarauskaitė. Akordeonu grojo L. Šleiterytė ir A. Polikaitis, 8 kl. mokinys.

Programa buvo įdomi, įvairi ir neperilga, todėl visiems labai patiko. Pabaigai, kaip įprasta, pasirodė Kalėdų senelis ir apdovanojo pradžios mokyklos mokinius dovanėlėmis. Nors 8-kai nėra jau vaikai, bet pamačius Kalėdų senelį dalinant saldinius, atėjo noras grįžti į pradinės mokyklos laikus, ir jie išsiprašė senelio dovanų.

Ramunė Gaižutytė.

K. Donelaičio mokyklos, 8 kl. mokinė

Metai be mylimo brolio a.a. Petro Paprocko

1982 metais sausio mėn. 24 d. sueina lygiai vieneri metai, kaip amžinai sustojo plakusi mylimo brolio, diplomoto ekonomisto, Korp! Neo-Lithuania filisterio širdis.

Gimė jis Rusijoje. Augo ir mokėsi Zarasuose. Žavinga Zarasų gamta, paliko neišdildomus pėdsakus, jo būdo suformavime.

A. A. Petras buvo labai jautrios sielos. Linksmo būdo. Pilnas sąmojaus. Mylėjo žmones ir buvo su visais labai draugiškas.

Mėgo grožį. Mylėjo gamtą, o jaunystėje ir sportą. Žiemą su pačiužom, jis išraižydavo veidrodinius Zarasų ežerų paviršius, o su pašliužom išbraižydavo, baltu pūku padengtus, kalnelius. Vasarą, jis mėgdavo meškeriuoti. Aistringai žveju, jis liko iki pat savo mirties. Nuo mažų dienų, lošdavo šachmatais ir būdamas gimnazistu, neretai laimėdavo pirmenybes.

Ekonominius mokslus jis baigė Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune ir dirbo įvairiose atsakomiose pareigose. Nuo pat pirmųjų studentavimo metų, priklausė Korp! Neo-Lithuania, kurios filisteriu išbuvo iki pat savo mirties.

Tremtyje būdamas pradžioje gyveno Austrijoje, o vėliau Šveicarijoje. Gyvendamas Šveicarijoje, aktyviai dalyvavo Lietuvių Bendruomenėje. Vienu metu buvo jos vicepirmininkas. Nesvetimas jam buvo ir plunksnos darbas. Jis rašinėjo į lietuvišką spaudą.

Nuo 1950 metų iki savo mirties gyveno New Yorke ir iki išėjimo į pensiją, dirbo Emmersono Radijo ir Televizijos bendrovėje.

1976 metais mirė brolis dr. Vaclovas, kurį Petras nuo pat mažens labai mylėjo ir prie kurio buvo labai prisirišęs. Atrodė, kad su brolio mirtimi, Petras prarado ir norą gyventi. Brolio, dr. Vaclovo fotografiją, jis laikė savo kambaryje, ant komodos. Pilnas gailėsčio, liūdnomis akimis žiūrėda-

mas į ją dažnai prasitardavo: "Esu toks vienišas, toks neapsakomai vienišas, kad noriu eiti savo mylimo brolio pėdomis".

— Broliuk, — sakydavo jam. — Tu nesi vienišas. Turi dar dvi seseris.

Tačiau, jis giliai atsidūšęs atsakydavo: — Jūs turit vieną kitą, o aš brolio neturiu.

Savo mirtį, jis beveik prieš metus lyg nujautė.

1980 metais, jis labai skoningai išpuošė Kalėdoms eglutę, iš vidaus ir iš lauko pusės išdekoravo namą. Įžiebė įvairiaspalves žvakutes ir pasišaukė mane.

— Kaip tau patinka mano dekoracijos? — paklausė.

— Broliuk, tu nepaprastai puikiai išdekoravai, — atsakiau jam.

— Gerai įsižiūrėk, — pasakė jis, — kitoms Kalėdoms turėsi pati nuosti.

— Kodėl? — nustebusi paklausiau.

— Kitoms Kalėdoms manęs gyvųjų tarpe jau nebus.

— Broliuk, iš kur pas tavė atsirado tokios pesimistiškos mintys? Tu dar gerai atrodi ir palyginti turi nebologą sveikatą.

— Kitoms Kalėdoms įsitikinsi, kad teisybę sakiau, — nesileisdamas į tolimesnes diskusijas, jis atsakė.

1980 metais darželyje, prisėjo įvairiausių gėlių. Ir kai gėlės buvo pačiame žydėjime, jis pašaukė mane ir mano vyrą.

— Ach, kaip neapsakomai gražiai šiomet atrodo darželis, — pasakiau jam.

— Aš kaip tik ir norėjau šiomet kuograziausiai padaryti, — atsakė jis, — nes tai mano paskutinis darbas. Kitą pavasarį manęs jau nebus. Nueisiu savo mylimo brolio pėdomis.

Deja, jo pranašystės išsipildė. 1981 metais kalėdinės eglutės, jis jau nepuošė. Gulėjo St. Francis ligoninėje ir labai sunkiai sirgo. O pavasario jau nebesulaukė.

Net ir sunkiai sirgdamas sielojosi Lietuvos reikalais ir domėjosi lietuviška spauda. Prašė iš jo sutaupų, pratešti besibaigiančią metinę Dirvos prenumeratą ir pridėti auką. Dirvą, jis nuo pat pirmųjų atvykimo į JAV dienų prenumeravo.

— Žinau, — pasakė jis man, — kad laikraštis turi finansinių sunkumų, reikia paremti, nes be lietuviškos spaudos, lietuviybės neišlaikysim.

Tvirtai tikiu, kad jei jis būtų gyvas, toliau prenumeruotų ir remtų Dirvą.

Todėl gerbdama savo mylimo brolio A. A. Petro atminimą, pratešiu Dirvos prenumeratą ir siunčiu auką, nes anot jo "Be lietuviškos spaudos, lietuviybės neišlaikysim".

Dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė

MIRĖ ADOLFAS ANDRIULAITIS

1981 m. gruodžio 31 d., 5 val. ryto, Waykoff Heights ligoninėje, Brooklyne, mirė Adolfas Andriulaitis, gimęs 1890 metais, gruodžio mėnesio 23 dieną, Šapališkių kaime, Šimkaičių valsčiuje, Raseinių apskrityje. Buvo pasiturintis ūkininkas, sumaniai ir progresyviai tvarkęs savo ūkį, malonaus būdo, tačiau tvirto nusistatymo lietuvis-žemaitis. Ligoninėje išbuvo tris mėnesius, beveik visą laiką nuolatinės priežiūros skyriuje.

Buvo pašarvotas B. Anastasio & Son šermeninėje, Brooklyne. Palaidoti buvo pervežtas į Mount Grove kapines, Bridgeport, Connecticut. Sausio 3 d., 8 val. vakaro velionio atsisveikinti gausiai susirinko Andriulaičių draugai ir pažįstamieji.

Nuliūdime liko žmona Juzė Pempytė, su velioniu visą gyvenimą dalijusi skausmais, vargais, liūdesiu ir džiaugsmiais; duktė Irena Kuzmavičienė su šeima gyvenanti Kanadoje ir sūnus Jonas visą laiką su jais gyvenęs ir su gilia pagarba tėvams senatvėje juos karšinęs.

Andriulaičių kelionė į laisvę prasidėjo tris metus anksčiau negu kitų lietuvių pasitraukusių į vakarus. Instinktyviai pajutę besiantinantį raudonąjį marą, pasinaudodami Sovietų Sąjungos ir Vokietijos vyriausybės pasirašytos sutarties privilegijomis apimančios Lietuvos piliečių repatrijavimą į Vokietiją, skaudančiomis širdimis nutarė repatrijuoti. Pirmiau išleido žmoną su jaunate dukterimi. Tėvas su mažamečiu sūnumi Jonu nutarė važiuoti arkliais Pasikrovę vežimą lietuviškų-ūkiškų gėrybių, žemaitiško maisto produk-

FILATELIJA

Nr.1

Antanas Bernotas

JAV išleido 20 centų pašto ženklą patriotui John Hansonui pagerbti.

John Hanson (1721-1783) gimė Charles apskrityje, Marylando valstijoje. Mokslus išėję Anglijoje. Nuo 1757 m. pradėjo savo politinę karjerą, kada buvo išrinktas į Marylando generalinę asamblėją. Vėliau prisidėjo prie kolonialinio judėjimo, agitavo nepirkti britų prekių, verbavo Marylando valstijos vyrus į kontinentalinę armiją. 1780 m. buvo išrinktas į kontinentalinį kongresą, o kitais metais tapo jo prezidentu.

KANADA išleido 17 centų pašto ženklą vietovės Niagara-on-the-Lake 200 metų sukakčiai paminėti (1781-1981).

Niagara-on-the-Lake vietovė randasi Kanados pusėje, prie Niagaros upės ištako iš On-

ty formoje, užmetę reikalingiausius daiktus bei drabužius, tikėdamiesi už kelių mėnesių grįžti. Pasikinkę du geriausius arklius pasileido Tilžės kryptimi.

Vos pervaziavus sieną vokiečiai visą turtą; arklius ir vežimą, atėmė. Paliko tik tiek kiek tėvas su sūnumi galėjo nešti, ir nusiuntė į repatrijantų stovyklą. Ten juos išlaikė tris mėnesius. Dienos metu, tėvas dirbo pas ūkininką, o nakčiai turėjo grįžti į stovyklą. Iš ten juos perkėlė į vokiečių užimtą Lenkijos miestą Lodzę.

Frontui artėjant, repatrijantų stovyklos buvo keliamos tolyn į šiaurę, kad papildyti kasdien išsekančias darbo jėgas karo pramonės fabrikuose. Trumpai prieš kapituliaciją, netikėtai jie vėl susitiko stovykloje Schneidemuehle mieste. Ten jie sulaukė visiško trečiojo reicho sugriuvimo ir, prieš sovietams užimant, buvo pervežti į D. P. stovyklą Seedorfe, anglų zonoje. Emigracijai prasidėjus, duktė ir sūnus tuoj emigravo į Kanadą, galvodami, kad ten įsikūrę galės pasiimti ir tėvus. Tuoj po to prezidentui Trumanui spaudžiant buvo priimtas specialus įstatymas pagal kurį 1949 metais į Ameriką atvyko tėvai.

Ilsėkis ramybėje, ilgai laisvės siekęs ir daug vargų pergyvenęs, garbingas lietuvi-tautietis, svetingoje Amerikos žemėje.

Jonas P. Lenktaitis

tario ežero. Kitame Niagaros upės gale yra garsusis Niagaros krioklys. Vietovė buvo pradėta statyti strateginėje vietoje pulkininko Butlerio 1781 metais. Vėliau, žemiau jos, buvo pastatytas įtvirtinimas Fort George, pulk. Butlerio randžerių kariuomenės barakai ir Missisaugos švyturys visai prie upės ištako iš ežero. Amerikos pusėje yra Fort Niagara ir Navy Hall vietovės. Niagara-on-the-Lake vietovėje gyvena virš 12,000 gventojų

VATIKANAS išleido dviejų pašto ženklų seriją palaimintam Jonui van Ruusbroec paminėti.

Jan van Ruusbroec, vadinešis ir Johannes Ruysbroeck (1293-1381), buvo flamų religinis mistikas. Jis gimė netoli dabartinio Brusselio, Belgijoje. 1317 m. buvo išventintas kunigu ir vikaravo šv. Gudulės bažnyčioje prie Brusselio. Sulaukęs 60 metų amžiaus pasitraukė į vienuolyną prie Waterloo, kur atsidavė religiniam mąstymams ir rašė raštus. Nuo tų laikų jis žinomas kaip 'ekstatinis mokytojas'. Sudarė ryšį tarp dviejų reformacijos siekiančių brolių. Parašė keiliolika apmąstymo veikalų lotyniškai ir vokiškai.

V. VOKIETIJA išleido 60 pfenigų pašto ženklą generolui von Clausewitz pagerbti.

Carl von Clausewitz (1780-1831), prūsų generolas ir karinis filosofas, buvo lenkų kilmės, bet jo šeima jau 18 amž. apsigyveno Vokietijoje. Savo karinę karjerą jis pradėjo 1792 m. kare su prancūzais. 1801 m. baigė Berlyno karo akademiją, vėliau tarnavo prūsų karo ministerijoje. 1812 metais perėjo tarnauti rusų kariuomenės ir dalyvavo Tauragės konvencijoje bei karo žygiuose prieš Napoleoną. Nuo 1818 m. vėl vokiečių tarnyboje įvairiose aukštesiose pareigose. Mirė 1831 m. kovose prieš lenkų sukilėlius, kaip Gneisenau armijos štabo viršininkas. Pasižymėjo savo raštais kaip karinis filosofas ir strategas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Floridos lietuvai

MINĖSIME VASARIO 16

LB Palm Beach apylinkės valdyba rengia Vasario 16 minėjimą, š. m. vasario 14 d., sekmadienį, 12 val. vidurdienį, Holiday Inn didžioje pokylių salėje, 4431 P.G.A. Blvd. ir 95 kelio kryžkelyje.

Pagrindiniu kalbėtoju pakviesta jaunosios kartos visuomenininkė Lietuvių Katalikų tarnybos ir Informacijos centro vicedirektorė Gintė Damušytė.

Laike minėjimo bus renkamos aukos. Aukotojas savo auką skiria laisvu apsisprendimu esantiems Lietuvos laisvinimo veiksniams. Po minėjimo toje pačioje salėje bus bendri pietūs visų tų, kurie dar prieš minėjimą pareikš valdybai pageidavimą. Apylinkės valdyba maloniai kviečia visus lietuvius dalyvauti šioje mūsų tautos didžiausioje šventėje ir būti dosnūs savo aukomis.

GRAŽIAI SUTIKTI NAUJI METAI

LB Palm Beach apylinkės valdybos surengtas gruodžio 31 d. Naujų Metų sutikimas įvyko šv. Povilo parapijos salėje. Dalyvių tarpe buvo daug lietuvių atostogautojų iš šiaurinių valstijų ir Kanados, kaip tai: dr. K. M. Ambrazaičiai, inž. K. Barūnai, dr. A. Baliūnai, dr. A. B. Čiūriai, Jurevičiūtė, inž. A. Jokūbaitis, Skripkutė, V. V. Žiedoniai, Jurevičienė, inž. M. Sodonis, inž. K. I. Čiarniai, inž. D. J. Jurgučiai, E. Z. Steponavičiai, I. T. Žilinskai ir kt.

Valdybos pirm. Irena Manomaitienė visus pasveikino ir padėkojo už atsilankymą. Po skanios vakarienės, geram orkestrui grojant šoko jaunimas ir senimas. Programos vedėjas Antanas Ščiuka pristatė dailiojo žodžio menininką inž. Kazį Barūną, kuris gražiai padėklamavo po kelis Aisčio ir Bradūno eilėraščius. Prisiartinus dvyliktai, pirm. Manomaitienė visiems palinkėjo sveikų ir laimingų Naujų 1982 Metų. Solistė Ona Blandytė-Jameikienė gražiai, su giliu įsijautimu pagiedojo Amerikos himną ir visi Lietuvos himną. Sujudo pilna salė dalyvių, su šampano taurėmis rankose sveikino vieni kitus linkėdami sveikatos ir laimės.

Apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja K. Barūnui, sol. Onai Jameikienėi, Aldonai Biliūnienei, Birutei Čiurienei, Antaninai Deikienei, Katrynai Giniotienei, Albinai Jakubauskienei, Irenai Manomaitienei, Apolionijai Pažerienei, Albinai Pilipavičienei, Apolilai Staškūnie-

nei, Leonorai Ščiukienei už skanių pyragų pagaminimą ir paaukojimą, Julijai Staškūnaitei ir Raimundui Staškūnui už gražų salės išpuošimą, Elenai Mikšienei už gražiomis gėlėmis stalų papuošimą.

TRUMPAI

Kalėdų pirmą dieną per lietuviškas pamaldas šv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Vytautas Pikturna. Sausio 3 d., sekmadienį, šv. Mišias atnašavo svečias prel. Jonas Balūnas, jam asistavo svečias kun. Viktoras Dabušis ir kun. Vytautas Pikturna. Mišių lekcijas skaitė detroitiečiai stud. Paulius ir Asta Jurgučiai. Laike pamaldų gražiai buvo giedamos kalėdinės giesmės, vadovaujant solistėms Onai Blandytei-Jameikienei ir Juozei Krištolaitytei-Daugėlienei. Po pamaldų kun. V. Pikturna pranešė, kad lietuviškos pamaldos bus du kartus į mėnesį: kiekvieno mėnesio pir-

mą ir trečią sekmadienį, tuo pačiu metu — 2 val. po pietų, šioje pačioje šv. Povilo bažnyčioje.

• Vidas Ažuolaitis, atlikęs karinę tarnybą ir įsigijęs ex-ray techniko specialybę, pradėjo dirbti Fort Landerdele ligoninėje.

• Raimundas Staškūnas, šiomis dienomis išlaikė Real estate brokerio egzaminus su teise savarankiškai verstis šia prekyba.

• Angelė Petrikonytė-Zerr, pradėjusi dirbti Ameri First banke, jau pasižymėjo savo sugebėjimais — banko administracija jai suteikė tarnybinį paaukštinimą.

• Jonas ir Danutė Dundurai iš Clevelando Kalėdų atostogas praleido pas savo seserį Liną ir švogerį Stasį Slabokus.

• Valdas ir Valdonė Žiedoniai ir jos mamytė Karosienė iš Clevelando per Kalėdų atostogas viešėjo pas savo gimtinačius Karosus. Valdas būdamas Clevelando vyrų okteto pirmininku, prižadėjo su savo oktetu ir mus prilankyti.

P. Mikšys

Mėta Kikutienė ir Aldona Švarcienė St. Louis rotundoje prie lietuviškos eglaitės.

ST. LOUIS

ALT S-GOS ĮNAŠAS TAUTOS PALIKIMUI

ALT S-GOS St. Louis ir apylinkės skyrius sausio 9 d. Rustio's restorane, Collinsville, Illinois, turėjo metinį narių susirinkimą, kuriame pirmininkui dr. P. Švarcui vadovaujant, aptarė skyriaus įnašą Lietuvių Tautos palikimui.

Skyrius nuo 1978 m. yra International Folklore Federation of Greater St. Louis narys ir kasmet dalyvauja Jefferson National Expansion Historical Association rengiamam St. Louis Old Court House, Rotundoje kalėdinėje parodoje. Pereitais metais Kalėdoms skyriaus eglutė su lietuviškais šiaudinukais vėl puošė rotundą ir ja matė 14500 žmonių. Daugelis žiūrovų pageidavo pademonstruoti eglutės ornamentų padarymą ir nurodyti literatūrą.

Pereitais metais liepos 4 d. šventės proga, skyrius prisidėjo prie International Folklore Federation of Greater St. Louis mugės, kur buvo pastatyta lietuviška bakužė, parduodami lie-

tuviški išdirbiniai ir knygos. Ten taip pat buvo atlikta lietuviška šokių programa.

Skyrius padovanojo Encyclopedija Lituanica — 6 tomus St. Louis viešajai bibliotekai ir po vieną egzempliorių Tamošaičių knygą "Lithuanian National Costume" St. Louis ir Washingtono universitetams ir International Folklore Federation of Greater St. Louis, o šiais metais liepos 4 d. savaitgalyje žada dalyvauti ruošiamoje The Heritage of St. Louis mugėje ir parade. Tam reikalui jau dabar planuojamas išleisti "Veiled Prophet" anglų kalba magazinas, kuriame visuomenė bus supažindinta su atskirų tautybių istorija ir jų įnašą St. Louis apylinkėje.

Skyriaus valdyba pavedė jos narei Mėtai Kikutienei paruošti magazinui rašinį apie vietinių lietuvių istoriją ir jų įnašą St. Louis apylinkėi.

Skyrius 1982 m. kovo mėn. 7 d. 4 val. p. p. Rustio's restorane, kuris yra Collinsville, Illinois prie kelio 157, ruošia pobuvį su vakariene, kur bus rodoma Tamošaičių ūkyje, Kanadoje susuktas filmas: "Spirits of an Amber Past". Svečiai jau dabar maloniai kviečiami dalyvauti pobūvyje.

Skyrius šiais metais išsirikino šios sudėties valdybą: pirmininkas — dr. P. Švarcas, vicepirmininkas — inž. J. Gumbelevičius, sekretorius — V. Tervydis, išdininke — M. Kikutienė, narė ypatingiems reikalams — A. Švarcienė. Revizijos komisiją sudaro: B. Tiškus ir K. Kikutis. Folklore atstovais pakviesti: inž. J. Gumbelevičius ir ponis Anelė.

K. Kikutis

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR
PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

amber studios, inc.

505 East 185 Street,
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Foto ir paveikslų įrėmavimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauta nauji grafikos darbai iš Vytauto Igno ir Giedrės Žumbakienės bei kitų menininkų.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas
Antanas Kalvaitis, viceprezidentas

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

BALFO PARAMA PAVERGTAI LIETUVAI

Prieš kelias dienas jau išmušė paskutiniai 1981 metų valanda. Tai metai, kurių laiko tėkmėje ugniačiau ruseno viltis kovoje su tironija ir smurtu, metai, kuriuose, deja daug kur sielvartas ir kančios varginno žmones rikiuodami į benamių politinių ir ekonominių pabėgėlių eiles. Tai palietė ir lietuvių tautą pavergtoje tėvynėje ir gyvenančius Suvalkų Trikampyje ir kitur Lenkijoje.

Nesitaikstanti su tėvynės pavergimu lietuvių išeivija, čia Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir kituose kraštuose, puoselėja broliškos pagalbos dvasią. Šio humaniško nusiteikimo išraiška — ekonominė parama giminėms pavergtoje tėvynėje ir Lenkijoje, apmokant plėšikiškai didelius Sovietų muitus. Šie didžiuliai muitai yra mūsų išeivių ekonominio žlugdymo ir Amerikos aukšto gyvenimo lygio menkinimo sistemos dalis. Tai nieko bendro, deja, neturi su įprastine muitų politika. Sovietai patys plėšia, patys šaukia, kad daugumai Amerikos lietuvių siuntiniai yra sunki našta ir todėl amžinų nedateklių Sovietijos pa-

vergtiems, neva gerai gyvenantiems, lietuviams nederą jų prašyti. Iš to išplaukia dar viena svarbi išvada, kad Amerikos visuomenė plačiai puoselėja labdarybę ir humanizmą, o sovietai visai šį veikimą trypia ir žlugdo. Sovietų paradinis socialinis triumfas turi tikslą paneigti lapdarybės pačią idėją ir įpiršti mintį, kad pavergtos tautos žmonėms nelaimės metų visai nebuvę. Anot Sovietų, fiziškai ir dvasiškai palaužtais vakar dienos tremtiniais ir kalinais, kurių pensijos dažniausiai visai mažos, kaip ir dabartinių kalinių šeimomis, rūpintis nederą, net nevalia, kai kuriais atvejais tiesiog pavojinga.

Amerikos lietuviai, atmetę šią antihumanišką Sovietų nusistatymą ir ardomąją veiklą, yra seniai įteigę veiksmingą visuomeninę organizaciją — Bendrąją Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą (sutrumpintai BALF'ą) ir pagal galimybes ją remia. Dabartinė fondo pirmininkė ponija Marija Rudienė, visokeriopai padedant jos vyrui inžinieriui Antanui Rudžiui, vadovaudama nuo 1972 metų,

šios Organizacijos darbą žymiai pagerino ir išplėtė, nustatant jos veiklą pagal Amerikos teisinę tvarką ir įtraukiant BALF'ą į tarptautinių šalpos organizacijų sąrašą.

Dabar, Amerikoje gyvenančių šelpitinių lietuvių Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas turi mažai, nes čia pragyvenimo lygis, kaip jau minėjau, yra aukštas. Man, kaip naujaušiam gavusiam politinę globą Jungtinėse Amerikos Valstybėse lietuviui Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo moralinę reikšmę, lygiai kaip ir ekonomiškai, buvo proga labai giliai, sakyčiau iki graudulio pajusti. Didelis, didelis ačiū visiems BALF'o, taip pat asmeniškai mano, rėmėjams. Kaip dauguma žinote, atsidūriau didžiulėje gyvenimo kryžkelėje. Pašvestas pavergtai Lietuvai mano darbas okupacijos sąlygomis manyje prarado prasmę. Atsiektos mokslo diplomai, profesinis pripažinimas ir apdovanojimai neteko jokios reikšmės, nes nenulenkę okupacijai galvos žmonės, pagal mano asmenišką gyvenimo patirtį,

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

žlugdomi nuolatos ir be išimčių, pagaliau klasingiausiu būdu naikinami sistemingai. Atsidūręs šioje kraupioje kryžkelėje, aš būčiau tikrai žuves. Taigi dar kartą nuoširdžiausias ačiū Jums, sesės ir broliai lietuviai.

Platesniu mastu ir organizuotai Jūs, čia, Amerikoje, šalpos ir visoki nesusiėjusį su bizniu humanistinį darbą galite dirbti tik dėka Amerikos aukščiausių laisvės idealų, įtvirtintų šalies konstitucijoje, Senato ir Kongreso programose, kiekvienos demokratiškos rinkimų keliu ateinančios partinės administracijos praktiškoje veikloje.

Jūsų aukos, didelės ir mažos, Amerikoje gali būti ir dažniausiai yra atskaitomos nuo Jūsų pajamų metinės sumos. Tai reiškia, kad Jūs aukodami galite sumažinti savo uždarbio mokesčius valstybei. Tai reiškia, kad valstybė tokio pobūdžio asmenybės veikimą toleruoja ir skatina, taigi suteikia galimybę aukoti, ir pačiam savo nuožiūrą, susimažinti valstybinius mokesčius. Tai negirdėta Eurazijos socialkolonializmo imperijoje galimybė, kuri stropiai saugoma, kad nepatektų į pavergtų tautų ausis. Nė vienas grįžęs iš Amerikos Sovietų komunistas (ne komunistai po Ameriką beveik nevažinėja!) niekados nepasakė šios tiesos apie Ameriką. Jie skelbia išvirkščią tiesą apie kapitalo grobuonių fondus, skiriamus darbo žmonėms dar labiau išnaudoti. Tokia yra socialkolonializmo etika, apiplėšiančio tautas jų pavergimui įtvirtinti ir totaliniam apsiginklavinimui plėsti. Pavyzdžiui, Lietuvoje ne kartą buvo bandyta įsteigti Gamtos apsaugos fondą, Kultūros paminklų apsaugos fondą, bet visos pastangos nuėjo niekais. Pagaliau nenorom buvo leista kai kurioms ūkinėms organizacijoms būti minėtų draugijų nariais. Tačiau, dėl padarytų skurdžių įnašų, virš kolūkių ir įmonių vadovų galvų, visuomet kibojo tarnybinių nemalonumų grąša, kol to-

kio finansavimo galimybės buvo stipriai apkarpytos ir galiausiai, berods, visai panaikintos.

Žvelgdamas į tuos principinius aukų ir šalpos skirtumus tarp valstybių, vis labiau suvokiu Ameriką kaip asmenybės didelių galimybių kraštą, o Lietuvos okupantą — kaip didžiausią epochos etinių - moralinių vertybių menkystę.

Pagarba Amerikai ir jos Konstitucinėms vertybėms, kurias taip įnirtingai ir nesėkmingai stengiasi paneigti tironiškoji ideologija, pagarba Bendrajai Amerikos Lietuvių Šalpos Fondui, jo vadovybei, akylai budintiems grumtinėse su užsisklendusia pavergtos tėvynės išniekinimo tironija, užtikrintai teikiantiems politinę globą ir pagalbą net pasaulio krašte atsidūrusiems lietuviams.

Taigi, Naujųjų Metų proga nuoširdžiausiai sveikinu Amerikos lietuvius, linkėdamas jiems laimės ir geriausios sėkmės, iškeliant JAV politinėse sferose Lietuvos laisvės bylą, taip pat Sovietų plėšikavimus šalpos baruose, siekiančius Amerikos ir jos gyvenimo lygio nuvertinimo. Broliams lietuviams pavergtoje tėvynėje ir Sibire, linkėdamas giedresnės ateinančių metų dangaus mėlynės, neabejodamas viliuosi, kad Amerikos lietuviai ir ateityje ryžtingiausiai ištis pagalbos ranką varge ir nelaimėje esantiems broliams.

Dr. Kazys Eringis

HOUSE KEEPER COOK FOR MIDDLE AGED COUPLE. PERMANENT JOB FOR THE RIGHT PERSON. LIVE IN OR OUT IN THE WINTER. STAY AT THE SHORE WITH US IN THE SUMMER. SALARY, VACATION AND PENSION DEPEND ON EXP. REFERENCES AND PERFORMANCE. PHONE 215-664-0724 AFTER 5:30 P.M. WEEKDAYS AND BEFORE 9 A.M. WEEKENDS. (3-5)

MACHINIST-EXPERIMENTAL

Well established, rapidly expanding metal manufacturing firm in Rockland County requires machinist familiar with all tool room equipment & able to work with engineering sketches for proto typing, small metal stampings, & assemblies. Ability to fabricate small bending fixtures & temporary dies most helpful. Day shift (7:30 am-4 pm). Liberal benefits program paid for by company, 13 paid holidays.

GRANT HARDWARE COMPANY,

A DIVISION OF GRANT INDUSTRIES, INC.
HIGH ST. WEST NYACK, N. Y.
914-358-4400.
An equal opportunity employer (2-5)

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDELIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

• Lietuvos gen. konsulas A. Simutis atvyksta iš New Yorko ir sausio 31 d. 4 v. p. p. Neringos tunto vyr. skaučių rengiamoje kultūrinėje popietėje Lietuvių Namų salėje pristatys visuomenei knygą "Lietuviai Sibire".

Visi maloniai kviečiami popietėje dalyvauti.

• Vasario 16 minėjime Clevelande, kurį rengia ALT Clevelando skyrius vasario 14 d. 4 v. p. p. Dievo Motinos parapijos salėje, pagrindiniu kalbėtoju bus kun. dr. J. Prunskis, laikraštininkas ir visuomenininkas, iš Chicagos.

• Vladas Blinstrubas, gyv. Clevelande, nuoširdus Dirvos talkininkas, surado Dirvai naują prenumeratorių V. Aušrotą, Euclide, kuris užsiprenumeruodamas dar ir auką pridėjo. Ačiū.

RUOŠIAMA PETICIJA LIETUVOS TIKINTIESIEMS ATGAUTI KLAIPĖDOS BAŽNYČIA

Sesuo Ann Gillen SHCJ, National Interreligious Task Force on Soviet Jewry direktorė, kalbės DMNP parapijos mažoje salėje sausio 27 d. 8 val. vak.

Ji aptars naujai priimtą J. T. Deklaraciją už Religijos ir Tikėjimo Laisvę. Ji pradės vąj pagalbai Lietuvos tikintiesiems atgauti jų pasistatytą Klaipėdos bažnyčią. Bus priminimas Amerikos visuomenei kad yra Lietuva, kad ji kenčia, ir kad reikia jai padėti.

Šis susirinkimas ruošiamas Ohio Helsinki Accords

MALONIAI KVIEČIAME VISUS Į

1982 MAIRONIO METAIS
sausio 24 dieną, 4 val. popiet

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE
18022 Neff Road, Cleveland, Ohio

ĮVYKSTANTĮ

SIMFONINIŲ KONCERTŲ

DALYVAUJANT

pianistui ANTANUI SMETONAI
poetui STASIUI SANTVARUI
CLEVELANDO FILHARMONIJOS ORKESTRU
su dirigentu WILLIAM SLOCUM

Bilietai: \$8.00, \$6.00 ir \$4.00. Pensininkams ir jaunimui pusė kainos. Vietos numeruotos. Bilietus rezervuoti tel. 531-4263 arba sekmadieniais Dievo Motinos svetainėje.

Rengia DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJA

Council, Cleveland American Jewish Committee ir Community Relations Board of the City of Cleveland.
Visi kviečiami.

NEPILIEČIAI ATLEISTI NUO REGISTRACIJOS KASMET

Prez. Reaganas pasirašė įstatymą, kuriuo nuolatiniams apsigyvenimui į JAV atvykę asmenys, neturintieji JAV pilietybės, pradedant šiais metais nebeteri kasmet sausio mėnesį registruotis, kaip tai būdavo reikalaujama anksčiau. Įstatyme numatyta, kad jie per 10 dienų turi imigracijos ir natūralizacijos įstatai pranešti savo adresą visais atvejais, kada jų adresas pasikeičia.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• SAUSIO 24, sekmadienį, 4 val. — Simfoninis koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• SAUSIO 31 D. Kultūrinė popietė — knygos "Lietuviai Sibire" pristatymas. Rengia Neringos tunto vyr. skautės.

• VASARIO 13 D., šeštadienį, 6:30 v. v. — Lietuvos laisvės vigilija Dievo Motinos šventovėje. Rengia Dievo Motinos parapija.

• VASARIO 14 D. 4 v. p. p. Vasario 16-tosios minėjimas DMNP parapijos auditorijoje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• VASARIO 20 D., šeštadienį, Pilėnų tunto Blynų balius Lietuvių Namuose.

• VASARIO 21 D. Filmo "Prezidentas Antanas Smetona" demonstravimas ir Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• KOVO 14 D. 12 val. Lithuanian Village Inc. akcinių ir Lietuvių klubo narių metinis susirinkimas.

• KOVO 20-21 D. D. Draugo romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• KOVO 28 D. Kaziuko mugė.

• BALANDŽIO 3 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 25 metų sukakties minėjimas-koncertas.

• 1982 M. BALANDŽIO 17 D. Dirvai paremti Pavasarinis balius Lietuvių Namuose.

• BALANDŽIO 25 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji komuniija.

• GEGUŽĖS 2 D., sekmadienį, 3 val. p. p. Grandinėlės koncertas CCC Main Campus teatre.

• GEGUŽĖS 8 ir 9 D. D. Šiaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynės. Rengia Žaibas.

• GEGUŽĖS 9 D. Partizano motinos minėjimas D. M. N. P. parapijos salėje. Rengia Birutietės.

• GEGUŽĖS 15-16 D. D. vakaronė visuomenei. Rengia Vyr. Skaučių Židinys.

• GEGUŽĖS 22-23 D. Lietuvių Rašytojų S-gos suvažiavimas Clevelande. Rengia Lietuvių Rašytojų Sąjungą.

• BIRŽELIO 5 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos parengimas.

• BIRŽELIO 6 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuvės.

• LIEPOS 25 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• SPALIO 2 D. Pabaltiečių vakaras. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSE FOR SALE BY OWNER

18304 La Salle Ave. off Neff Road and East 185 Street, 4 bedroom colonial, 1½ bath; finished recreation room, 2 car garage. Call: 486-3077.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Ž. Jakulis, Rocky River 8.00
J. Maurukas, Surfside .. 3.00
J. Petkevičienė, Cleveland 3.00
E. Maslauskienė,
Richmond Hts. 3.00
P. Balynas, Dearborn 3.00
F. Andriūnas, Wyncote .. 8.00
A. Ambrazienė, Euclid .. 8.00
V. Gilyš, Los Angeles .. 8.00
O. Daniusevičienė,
Chicago 5.00
V. Misiūnas, Chicago .. 3.00
A. Repšys, Bellwood 3.00
B. Steikūnas, Chicago .. 3.00
K. Sirgėdas,
Richmond Hill 3.00
J. Vinciušas, Chicago 3.00
Ed. Balceris,
Santa Monica 10.00
L. Kronas, Westchester .. 8.00
M. Kleinaitis, Gulfport .. 10.00
J. Veblaitis, Union 10.00
J. Andrius, Santa Monica 10.00
A. Klein, Rochester 8.00
Kun. J. Žvirblis,
Grand Rapids 33.00
A. Grigaitis, Manchester 3.00
H. Vaitaitis, Old Saybrook 4.00
N. Gintalas, Baltimore .. 5.00
M. Selivončikas,
Dorchester 3.00
V. Viliūnas,
Mays Landing 3.00
J. Blažys, Chicago 3.00
St. Stulpinas, Lake Worth 8.00
X. Y., St. Petersburg 8.00
P. Druseikis, Rochester .. 3.00
P. Paliulis, Cambridge .. 3.00
V. Petkus, Lakeline 5.00
F. Lapinskas, So. Windsor 8.00
B. Oniūnas, Juno Beach .. 3.00
S. Jaseliūnas, Toronto .. 10.00
Dr. Ed. Jansonas,
Osterville 8.00
P. Kvedaras, Toronto 3.00
Dr. K. Latoža, Oak Lawn 25.00
V. Barmienė, Los Angeles 3.00
M. Stark, Santa Monica .. 8.00
N. Matijošaitis,
Los Angeles 20.00
V. Viskanta, Chicago 5.00
A. Biūdžius, Detroit 7.00
Dr. K. Šimaitienė,
Queens 13.00
A. Čėsna, Cleveland 3.00
M. Dausa, Islington 3.00
V. Aušrotas, Euclid 3.00
F. Juras, Cleveland 4.00
J. Mekeša, Eastlake 3.00
K. Bruožis, Cleveland .. 3.00
K. Virbickas, Philadelphia 5.00
V. Noreika, Boston 8.00
V. Stasiūnas, St. Pete. .. 8.00
Dr. A. Kisieliūsis, Sidney .. 8.00
M. Dačytė, Santa Monica 3.00
A. Gražulienė, Cleveland 5.00
A. Kremeris, Palos Hts. .. 8.00
J. Zubavičius, Sunny Hills 5.00
St. Pangonis, Omaha 8.00
J. Glemža, Vokietija 3.00
A. Cukuras, Chicago 5.00
K. Karečka, Putnam 8.00
Č. Satkas, Kirtland 15.00
Ed. Varekojis, St. Pete. 5.00
X. Y., Chicago 13.00
V. Sutkus,
Bad Kreuznach 100.00
W. Diehl, Wickliffe 5.00
A. Rastauskas,
Richmond Hts. 5.00
E. Mazys, Stanton 3.00
L. Lendraitis, Boston 8.00
Br. Dundulis, Chicago .. 5.00
A. Krūvelis, Chicago 8.00
V. Šniolis, Palm Beach .. 2.00
A. Vaškelis, Springfield .. 3.00
Pr. Puškorius, Windsor .. 8.00
J. Mikalauskas,
Richmond Hill 3.00
P. Šernas, Toronto 3.75
J. Stonkus, Hamilton .. 3.75
M. Kizis, Tekumseh 3.75
G. Čapkauskas, La Salle 3.75
E. Šveždža, Toronto 3.75

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Lietuvių tremtinių kapinėse Sibire viename paminkle iškaltas toks įrašas: "Mes esame iš gintarų krašto, iš garbingos gimtinės Lietuvos. Kas išskaitys vargus be rašto, ką iškentėjo didvyriai jos."

KUN. DR. JUOZO PRUNSKIO REDAGUOTA KNYGA

LIETUVIAI SIBIRE

dokumentinis leidinys dabarties žmogui ir istorijai, išsakęs ką iškentėjo lietuviai, kai bolševikai okupantai, vykdydami mūsų tautos genocidą, išvežė maždaug kas dešimtą Lietuvos gyventoją bado, Sibiro speigų mirčiai.

Šią knygą Clevelando lietuviams pristatys

Lietuvos gen. konsulas ANICETAS SIMUTIS

Š. M. SAUSIO 31 D., SEKMADIENĮ, 4 VAL. P. P.
LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE

Neringos tunto vyr. skaučių rengiamoje kultūrinėje popietėje. Po programos kavutė. Įėjimo auka 3 dol.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti ir norintieji galės įsigyti šią vertingą knygą.

NERINGOS TUNTO VYR. SKAUTĖS

DIRVA

LIETUVOS PASIUONTINYBĖS RŪMŲ RESTAURAVIMO REIKALU

Š. m. sausio 10 d. Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtono įvyko posėdis Pasiuntinybės rūmų restauravimo reikalui. Dalyvavo Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis, ponis Ona Bačkienė ir dr. Domas Krivickas, JAV L. B-nės atstovai — inž. Vytautas Kutkus, pirmininkas, inž. Vytautas Izickas, JAV LB Tarybos pirmininkas, Viktoras Nakas, Visuomeninių Reikalų Tarybos narys, ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai — dr. Jonas Valaitis, vice-pirmininkas, inž. Grožvydas Lazauskas, sekretorius ir dr. Jonas Genys, ALTo atstovas Washingtono.

Lietuvos atstovas pranešė, kad iki šiol pasiuntinybės rūmų remontui jau gauta aukų \$35,000, iš kurių jau \$2,000 buvo panaudota patiems reikalingiausiems pataisymams. Aukų 28 organizacijos ir daug pavienių asmenų. ALTo ir JAV LB atstovai taip pat susitarė dėl bendrosios administracinės struktūros. Dr. Jonas Genys buvo vienbalsiai išrinktas šio restau-

ravimo komiteto pirmininku. Inž. Vytautas Izickas buvo išrinktas šio komiteto atstovu techniniams reikalams. Ateityje bus sudarytos specialios restauravimo fondo ir teisinė komisijos. Su šiuo Pasiuntinybės restauravimo komitetas pradeda darbą. Lietuvos atstovas ir ponis O. Bičkienė ir Komitetas nuoširdžiai dėkoja visuomenei už nuoširdų atsiliepimą ir gausias aukas.

Pasiuntinybės rūmų restauravimo komitetas ragina visuomenę ir toliau siųsti aukas tiesiog į Pasiuntinybę (rašant čekius: Lithuanian Legation, 2622 16th Street, N. W., Washington, D. C. 20009) arba per savo organizacijas. Norintieji gauti atleidimus nuo mokesčių — gali aukoti per egzistuojančias organizacijas arba fondus turinčius nuo mokesčių atleidimo statusą, nurodant aukos paskirtį.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS JAV KONGRESE

JAV Atstovų Rūmuose, Washingtono, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjimas įvyks vasario 17

Los Angeles ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti

LST KORP! NEO-LITHUANIA 59 M. IŠKILMINGAME

MINĖJIME - BALIUJE

kuris įvyks 1982 vasario mėn. 6 d. 7:30 val. vak.

Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles

IŠKILMINGOS ŠVENTĖS PROGRAMA:

Iškilmingas Korp! posėdis — Vakarienis ir šokiai

Šokiams gros R. Kavecko vad. orkestras Kaina—\$15 Studentams—\$10

Apie dalyvavimą šventėje prašome pranešti iki š.m. vasario mėn. 2 d.

Ed. Balceriui — tel. 394-1711

D. Gudauskaitei — 826-8502

Em. Jarašūnui — 453-2149

R. Mulokienei — 368-2032

L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA
LOS ANGELES

d. Amerikos Lietuvių Tarybos prašomas tuo rūpinasi kongresmenas Frank Annunzio (dem., Ill.). Amerikos Lietuvių Taryba visiems Atstovų Rūmų nariams ir senatoriams siuntinėja laiškus, prašydama į minėjimą įsijungti. Drauge siunčiama ir Alto išleista knygelė: "Lithuania Must Be Free", kur surinktos kongresmenų ir senatorių 1981 m. Vasario 16 d. proga pasakytos kalbos, reikalaujant Lietuvai laisvės.

Kun. dr. Viktoras Rimšelis, lietuvių marijonų provinciolas, vasario 17 d. Atstovų Rūmuose sukalbės invokaciją minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą.

PADEKA

Korp! Neo-Lithuania didžiosios sueigos įvykusios 1981 m. lapkričio 7 d. LTN, Chicagoje, proga, atsiuntė aukų ir parėmė korporacijos veiklą šie filisteriai:

Antanas Diržys 59 dol., Juozas Matulevičius 50 dol., Stepas Mackevičius 25 dol., Vytautas Labanauskas 25 dol. ir Rima Kašubaitė-Binder 10 dol.

Tuo pačiu metu, dr. Vytautas Dargis įteikė 100 dol. R. Spalio knygai "Aukšinio saulėlydžio gundymai" leidimo išlaidoms sumažinti.

Visiems aukotojams Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba reiškia gilią padėką.

Ta pačia proga primename kad R. Spalio paskutinę vienos kartos istorijos ciklo knygą — Aukšinio saulėlydžio gundymai — galima gauti pas platintojus, Dirvoje ir Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyboje (6620 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629, telef. 312-925-0035).

Knygos kaina minkštais viršeliais 10 dol., kietais — 12 dol.

Vyr. Valdyba

• Danutė Senikienė, gyv. Monticello, N. Y., didelė Dirvos rėmėja, ir šį kartą, atnaujindama prenumeratą, pridėjo auką 33 dol.

Nuoširdžiai dėkojame.

MOTERŲ PARAMA

L. M. K. F.-jos Waterburio Klubas užbaigiant 1981 metų savo veiklos darbus, iš paskiausiai surengto tradicinio rudens baliaus gautojo pelno 550 dol. paskirstė sekančiai:

200 dol. Lietuvos atstovybei, po 100 dol. Tautos Fondui ir Vasario 16 gimnazijai, 50 dol. žurnalui "Moteris" ir po 25 dol. "Aidams", "Dirvai", "Darbininkui" ir "Draugui".

• Kun. dr. T. Žiūraičiui, Washingtono lietuvių kape lionui, praeitą mėnesį buvo padaryta sudėtinga širdies operacija.

Ligonis, dar būdamas lovoje, iš Lietuvos gavo žinią, kad ten mirė jo motina Aleksandra, sulaukusi 90 m. amžiaus.

Linkime kun. dr. T. Žiūraičiui greičiau pasveikti ir grįžti prie pastoracinio darbo.

• Kun. Jonas Žvirblis, dabar jau pensininkas, gyv. Grand Rapids, Mi. Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS RINKIMŲ REIKALAI

1. Rinkimai į JAV LB X-ją tarybą ir JLB VI-ją seimą vyks š. m. gegužės mėn. 8 iki 17 d. imtinai. Pagal JAV LB IX-tos tarybos priimtas rinkimų taisykles kandidatai į JAV LB tarybą ir PLB seimą turi būti pasiūlyti atitinkamos apygardos rinkimų komisijai iki š. m. kovo 1 d.

2. Kandidatų į JAV LB tarybą ar PLB seimą gali būti kiekvienas 18 m. amžiaus sulaukęs, JAV LB apylinkj registruotas ir LB teises turįs lietuvis-vė.

3. Kandidatų ir kandidatų į JAV LB tarybą ar PLB seimą atitinkamos LB apygardos rinkimų komisijai gali sulyti ne mažiau kaip 10 tos apygardos ribose registruotų lietuvių.

4. Kandidatai į LB tarybą ir PLB seimą siūlomi atskirais raštais, kuriuose pa-

žymima, kad tai yra kandidatų į JAV LB tarybą ar į PLB seimą siūlomasis raštas. Jame įrašoma kiekvieno kandidato vardas, pavardė, amžius, užsiėmimas, kokias pareigas ėjo ar eina LB ir kurioj LB apylinkėj registruotas. Ten pat nurodomi ir visų siūlytojų vardai, pavardės ir adresai ir kuriai LB apylinkėj siūlytojas priklauso. Siūlomąjį sąrašą pasirašo visi siūlytojai ir nurodo savo įgaliojimą, į kurį esant reikalui rinkimų komisija galėtų kreiptis. Prie siūlomąjo rašto prijungiami ir kiekvieno kandidato pasirašytas sutikimas kandidatuoti. Kandidatuoti galima tik savo gyvenamąjį LB rinkimų apygardoj.

5. Registruotas LB apylinkėj yra tas lietuvis, kuris a) pareiškia norą priklausyti LB, arba b) bent kartą yra sumokėjęs solidarumo įnašą, arba c) bent kartą yra balsavęs LB tarybos rinkimuose, arba d) yra apylinkės valdybos įrašytas į apylinkės kartoteką.

Vyriausioji Rinkimų komisija

• Pedagoginio Lituanistikos instituto Chicagoje naujas semestras pradedamas sausio 30 d. 9 val. Studentai į akivaizdinį skyrių priimami iki minėtos datos. Į neakivaizdinį skyrių studentai priimami bet koku metu. Suinteresuoti prašomi kreiptis į Pedagoginį Lituanistikos institutą Jaunimo centre šeštadieniais pasikaitų metu (arba telef. 434-4545).

• "Lietuvos bažnyčių" knygų autoriui reikalingos šių knygų nuotraukos: Benedikto Andriuškos, J. J., Mykolo Augulio, Antano Bieliūno, Severino Buteikio, Antano Čimieliaus, Kosto Daukanto, Vinco Grušo, Juozo Kostricko, Jono Novickio, Stasio Rimkevičiaus, Balio Vėgėlės, Pranciškaus Vitkevičiaus. Jeigu kas jų turėtų, prašomi paskolinti ir prisiųsti adresu: Br. Kviklys, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629.

A. A.

JONUI GAIŽUČIUI

nelauktai mus palikus, jo žmonai ELENAI ir dukroms NIJOLEI ir AUŠRELEI su šeimomis užuojautą reikšdami kartu liūdime netekę savo nario ir buvusio valdybos vice-pirmininko

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Chicagos Skyrius

L. K. V. S. "Ramovė" ilgamečiui veikėjui

kolegai

A. + A.

JONUI GAIŽUČIUI

mirus jo žmonai ELENAI, dukroms ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vladas Mieželis

A. A.

Mylimai Mamytei Lietuvoje mirus, dukrai

SOFIJAI SALIENEI

ir visiems artimiesiems reiškiau nuoširdžią užuojautą

MEGA BARNIŠKAITE